

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα, 14 Ιουνίου 1998, ημέρα Κυριακή και ώρα 16.30' στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων» υπό την προεδρία του Γ' Αντιπροέδρου της Βουλής κ. Λουκά Αποστολίδη, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων «Παιδεία - Πολιτισμός, Εκπαίδευση - Εκπαιδευτική Πολιτική - Μόρφωση και Αγωγή, Άθληση - Γυμναστήριο, Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας» της Σύνοψης Κειμένων των μαθητών από την Ελλάδα, την Κύπρο και τον Απόδημο Ελληνισμό, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», Σύνοδος Γ' 1997-1998.

Στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων» συμμετείχαν οι εξής «Έφηβοι Βουλευτές»: Ιωάννα Αλεξανδρή (Α' Αθήνας), Λέττα Αργύρη (Β' Αθήνας), Άγγελος Ασιώτης (Λευκωσία), Ελένη Ατταλίδου (Αμμόχωστος), Ελένη Βαρσάμη (Βόνη), Μαριόλα Βάρφη (Α' Αθήνας), Ευθύμιος Βασιλόπουλος (Β' Αθήνας), Δέσποινα Βερυκόγκου (Νομός Κυκλάδων), Μαρία Γερολέμου (Καρπασία), Απόστολος Γιαννέτσος (Α' Πειραιά), Χριστίνα Γκεβρέκη (Νομός Περίας), Άννα Γκίτσα (Νομός Ημαθίας), Εμμανουήλ Δημητράκης (Νομός Ηρακλείου), Φωτεινός-Ιωάννης Δημητράκοπουλος (Νομός Κορινθίας), Ευθαλία Δουπρακίδου (Νομός Φλώρινας), Δέσποινα Ελευθεριάδου (Νομός Σερρών), Νατάλι Ζεράρ (Κογκό), Ιωάννα Θεοδοροπούλου (Β' Αθήνας), Παναγιώτης Καραγιάννης (Νομός Ροδότης), Στέλλα Καρρά (Νομός Χίου), Ειρήνη Καρτσάκη (Νομός Ηρακλείου), Χριστίνα Κόγια (Νομός Φθιώτιδας), Νίκος Κόκκοτας (Νομός Ευρυτανίας), Άννα Κοντοπίδου (Α' Αθήνας), Ευστάθιος Κοτσακεχαγιάς (Στουτγκάρδη), Βασίλειος-Ιωάννης Κουκουλάκης (Υπόλοιπο Νομού Αττικής), Μαρία Κουνούπα (Β' Πειραιά), Αναστάσιος Λαζαρίδης (Β' Αθήνας), Νίκη Λαλιώτη (Β' Αθήνας), Παναγιώτης Λέζας (Α' Αθήνας), Ανδανία Λουμπρούκου (Νομός Μεσσηνίας), Δήμητρα Μελά (Νομός Κυκλάδων), Σπυριδούλα-Δήμητρα Μικάλεφ (Νομός Κερκύρας), Ευαγγελία Μοσχολιού (Β' Αθήνας), Γεωργία Μπελέση (ΗΠΑ), Φώτης Μπουγάς (Β' Αθήνας), Αναστάσιος Μωραϊτης (Νομός Φθιώτιδας), Βασιλική Νικολοδήμου (Νομός Φθιώτιδας), Δήμητρα Νίνη (Α' Αθήνας), Γεώργιος Ξάνθος (Μόναχο), Πάρις Παναγιωτόπουλος (Νομός Κιλκίς), Μαρία Παναγιωτοπούλου (Νομός Φθιώτιδας), Χρυσή Παπαλαζάρου (Νομός Γρεβενών), Διονύσιος Παπανικολάου (Νομός Ηλείας), Παναγιώτα Ρήγα (Νομός Αιτωλοακαρνανίας), Αλέξανδρος Ροδίτης (Νομός Λέσβου), Μιχαήλ Σαμαράς (Α' Αθήνας), Ελεονώρα Σιαράβα (Νομός Χαλκιδικής), Ελένη

Σκάτζακα (Υπόλοιπο Νομού Αττικής), Ευαγγελία Σουλτάνη (Β' Αθήνας), Κατερίνα Σταματογιάννη (Νομός Ευβοίας), Γαλάτεια-Νεκταρία Σταυροπούλου (Νομός Κερκύρας), Γεωργία Τέλλου (Φρανκφούρτη), Γεωργία Τσιούμα (Νομός Τρικάλων), Σταύρος Τσοπακίδης (Β' Αθήνας), Θρασύβουλος Τσουρούλας (Β' Αθήνας), Ουρανία Φιλίππακοπούλου (Β' Αθήνας), Αγγελική Φωστίνη (Νομός Αργολίδας) και Ελένη Χαντζάρα (Α' Αθήνας).

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Κατ' αρχάς θέλω να σας καλωσορίσω στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής.

Αντικείμενο της Επιτροπής μας είναι η προπαρασκευή των νομοσχεδίων που έχουν σχέση με θέματα εκπαίδευσης, με θέματα πολιτισμού και αθλητισμού. Όπως γνωρίζετε, στο όλο έργο του Κοινοβουλίου, στο τρισπόστατο της εξουσίας, πέρα από το νομοθετικό έργο, περιλαμβάνεται και ο κοινοβουλευτικός έλεγχος.

Όσον αφορά στη διαδικασία που θα ακολουθήσουμε, θα υπάρξει μια οκτάλεπτη εισήγηση από τον εισηγητή, που έχει οριστεί από την Επιτροπή του Προγράμματος κ. Πάρι Παναγιωτόπουλο, και θα ακολουθήσουν όσοι θέλουν να τοποθετηθούν, με τετράλεπτες τοποθετήσεις. Όσοι από σας θέλουν να μιλήσουν την Τρίτη, στην Ολομέλεια, θα παρακαλούσα να το δηλώσετε και θα ακολουθήσει κλήρωση για να επιλεγούν τα άτομα που τελικά θα μιλήσουν.

Όσον αφορά στο αντικείμενο το οποίο θα συζητήσουμε, απ' ό,τι είδα και από τις δικές σας αναφορές, είναι μια συγκυρία, που καθημερινά ζούμε, δηλαδή, το μεγάλο θέμα της θεσμικής μεταρρύθμισης στο χώρο της παιδείας, το οποίο –απ' ό,τι όλοι μας βλέπουμε– δεν είναι σε δρόμο ανθόσπαρτο, ενώ βλέπουμε από την παγκόσμια εμπειρία, ότι η γνώση μεταδίδεται με ταχύτητα δευτερολέπτου από το ένα άκρο της γης στο άλλο. Αυτό αποδεικνύει ότι η γνώση έχει παγκόσμιο χαρακτήρα και παγκόσμια κυριαρχία.

Ένας άνθρωπος αντιμέτωπος με μια πολύ μεγάλη χώρα. Αυτή είναι η δύναμη της γνώσης. Ασφαλώς υπάρχουν και άλλες μεταρρυθμίσεις, που αφορούν στην αξιολόγηση των καθηγητών, καθώς και στην είσοδο στην Ανώτατη και Ανωτέρα Εκπαίδευση. Όλες αυτές οι προτάσεις, είτε συμφωνεί είτε διαφωνεί κάποιος στο χώρο της παιδείας, είναι ένα εθνικό μείζον θέμα, το οποίο μας αγγίζει και, ιδιαίτερα, εσάς τους νέους. Γι' αυτό περιμένουμε τις προτάσεις σας, οι οποίες είναι πάντα χρήσιμες για εμάς, που έχουμε την ευθύνη διακυβέρνησης του τόπου.

Καλώ στο βήμα τον Πάρι Παναγιωτόπουλο, για μια οκτάλεπτη εισήγηση.

ΠΑΡΙΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (Εισηγητής - Νομός Κιλ-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

κίς): Φέτος, στην Γ' Περίοδο της «Βουλής των Εφήβων», τη μεγαλύτερη προτίμηση είχαν τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων. Τα δημοφιλέστερα θέματα ήταν τα εξής: α) Παιδεία και Πολιτισμός β) Εκπαίδευση και Εκπαιδευτική Πολιτική γ) Μόρφωση και Αγωγή, που αναφέρεται ειδικότερα στον ελεύθερο χρόνο, στα βιβλία και στις βιβλιοθήκες αλλά και στην άθληση και δ) Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα, κατά τη γνώμη μου, είναι η κατάσταση, που επικρατεί στην πολιτιστική και πολιτισμική πραγματικότητα. Η έλλειψη εκμετάλλευση και προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και παράδοσης και, ιδιαίτερα, της αρχαίας έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του τουρισμού είτε αυτός είναι εσωτερικός είτε εξωτερικός είτε χειμερινός είτε καλοκαιρινός. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, επηρεάζει άμεσα την οικονομία της χώρας μας.

Η έλλειψη πολιτιστικής παιδείας και μόρφωσης πάνω στο όλο θέμα έχει σαν αποτέλεσμα την εξασθένηση του παραδοσιακού, πατριωτικού αισθήματος του κάθε Έλληνα. Βασικός υπεύθυνος της παρούσης απελπιστικής κατάστασης είναι το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο εκτός από την παραμέριση των βασικών πολιτιστικών αρχών, όπως η παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα, χαρακτηρίζεται από την απουσία σταθερής εκπαιδευτικής πολιτικής. Πρέπει, οπωσδήποτε, να γίνει μια ριζική αναδιάρθρωση της παιδείας και του εκπαιδευτικού συστήματος, πρέπει να εξαλειφθούν τα φαινόμενα ρατσισμού, μιμητισμού και ξενομανίας και, προπάντων, να αντιμετωπιστεί το σύνδρομο κατωτερότητας απέναντι στους Ευρωπαίους.

Πρέπει να προσθέσω, ότι το εκπαιδευτικό σύστημα συμβάλλει στην υποβάθμιση της ελληνικής γλώσσας, προάγοντας την αποστήθιση. Εδώ γεννιέται ένα σοβαρό γλωσσικό πρόβλημα. Η κρίση του βιβλίου, η νόθευση της γλώσσας από ξένα στοιχεία, η λεξιπενία, η ξενομανία δημιουργούν μια γλωσσική κρίση, που παίρνει όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Το αποτέλεσμα είναι η ανικανότητά μας να εκφράσουμε με ακριβολογία τη γνώμη μας χρησιμοποιώντας σωστά ελληνικά. Η πλειοψηφία των σημερινών μαθητών λειτουργεί βαθμωθρικά και αποζητά την εισαγωγή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, πιστεύοντας ότι με την επίτευξη αυτού του σκοπού θα εκπληρώσει τα όνειρά της. Ακόμη και αν περάσει κάποιος μαθητής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, νικώντας την τελείως αναχρονιστική διαδικασία, και τελικά αποφοιτήσει, δε θα μπορέσει να εξασκήσει το επάγγελμά του, για το λόγο ότι υπάρχουν χιλιάδες άλλοι όμοιοι του με τον ίδιο σκοπό.

Πέραν αυτού, το Υπουργείο Παιδείας, με την καθιέρωση του εθνικού απολυτηρίου, έχει κάνει ένα μεγάλο βήμα εκσυγχρονισμού, ίσως μεγαλύτερο από ό,τι έπρεπε, με αποτέλεσμα, όπως ήταν αναμενόμενο, να εμφανιστούν προβλήματα. Προβλήματα, όπως η έλλειψη ενημέρωσης των μαθητών και των καθηγητών, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, ιδιαίτερα στις παραμεθόριες περιοχές και στην ύπαιθρο και άλλα

προβλήματα δευτερεύουσας σημασίας, τα οποία, όμως, κάνουν τους μαθητές της λεγόμενης νέας γενιάς στην κυριολεξία «πειραματόζωα» και οδηγούν το νέο εκπαιδευτικό σύστημα στην αυτοκτονία.

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα, που μας απασχολεί, είναι η σχέση των σημερινών νέων απέναντι στην Εκκλησία, οι σχέσεις μαθητών - καθηγητών, οι σχέσεις νέων και Πολιτείας, οι σχέσεις νέων και γονέων.

Στη γενικότερη υποβάθμιση της παιδείας και της εκπαίδευσης στην επαρχία εντάσσεται ένα μεγάλο φάσμα προβλημάτων, όπως η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, και ειδικότερα έλλειψη χώρων άθλησης, σχεδόν όλων των αθλημάτων, στα οποία αθλήματα η χώρα μας σκοπεύει στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 να διεκδικήσει πολλά μετάλλια.

Επίσης, πρέπει να παταχθούν τα φαινόμενα βίας στα γήπεδα. Με την παρουσία αυτών των φαινομένων δε μπορούμε να διεκδικήσουμε τη θέση μας στην παγκόσμια κοινωνία του αθλητισμού. Ο χωρισμός της Ελλάδας σε Βορρά και Νότο είναι ένα στοιχείο, που ενισχύει συνέχεια την αύξηση της βίας στα γήπεδα και της βίας στην κοινωνία μας. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος θα πρέπει όλοι να αναλογιστούμε τις ευθύνες μας και να πατάξουμε τον κοινωνικό, ταξικό και ιδεολογικό ρατσισμό, που μας διακρίνει. Δεν πρέπει να μιλάμε συνέχεια και να επικρίνουμε αυτούς, που πιστεύουμε ότι είναι ρατσιστές. Πρέπει να κάνουμε ένα ενεργό βήμα για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Ένα άλλο πρόβλημα, που συναντάται, κατά κύριο λόγο, στις παραμεθόριες περιοχές και στην ύπαιθρο, είναι το φαινόμενο της ύπαρξης πολλών διαφορετικών φυλών. Δηλαδή, μαθητές από διάφορες γειτονικές χώρες, που όταν έχουν τη δυνατότητα να φοιτήσουν σε ελληνικά σχολεία, αντιμετωπίζονται από τους συμμαθητές τους ως ξένοι.

Αυτό είναι ένα στοιχείο, που δεν έχει θέση στο χώρο της Ελλάδας. Συχνά τα παιδιά αυτά γίνονται εξιλαστήρια θύματα των εγκλημάτων που κάνουν τις περισσότερες φορές Έλληνες. Φυσικά, ένα μεγάλο μέρος αυτών των προσφύγων, αγωνιζόμενο για να ζήσει, διαπράττει και κάποια εγκλήματα. Δεν ισχύει, όμως, αυτό στο μεγαλύτερο ποσοστό αυτών των ανθρώπων. Ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των προσφύγων ζει αρμονικά με τους υπόλοιπους Έλληνες.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα, εκτός από αυτό που προανέφερα, είναι και ο θρησκευτικός ρατσισμός. Επικρίνουν συχνά οποιονδήποτε δεν ασπάζεται αυτό που ασπάζονται οι άλλοι, δηλαδή τον Μωαμεθανό, τον Ισλαμιστή και τον Ιουδαϊστή. Κυρίως, το Μωαμεθανό. Συχνά μάλιστα, αυτόν τον χαρακτηρίζουν και Τούρκο. Αυτός ο ρατσισμός δεν έχει θέση στην Ελλάδα. Πρέπει να αναλογιστούμε τις ευθύνες μας και να καταλάβουμε, ότι τα θρησκευτικά πιστεύω ενός ανθρώπου δεν μπορούν να τον προσδιορίσουν πολιτικά ούτε ατομικά. Αυτή είναι, ίσως, η αιτία που κάνει πολλούς Έλληνες υπερβολικά εγωκεντρικούς.

Συνεχώς χρησιμοποιούμε το επιχείρημα, οπουδήποτε και αν βρεθούμε, ότι η σύγχρονη κοινωνία και οι επιστήμες στηρίζονται πάνω στην αρχαία ελληνική γνώση. Πιστεύουμε, ότι η Ελλάδα είναι το θεμέλιο του σύγχρονου πολιτισμού και αυτό κατά ένα μεγάλο μέρος είναι αλήθεια. Δε μπορούμε όμως, να διεκδικούμε το σύνολο της δημιουργίας όλων των λαών που συνετέλεσε στη δημιουργία του κόσμου, όπως τον ξέρουμε σήμερα. Πρέπει, όπως και κατά το αρχαίο παρελθόν, να δώσουμε τα φώτα, όχι πλέον τεχνολογικά αλλά πνευματικά, στις χώρες της Ευρώπης, και γενικότερα. Πρέπει να διεκδικήσουμε τη θέση μας στην Ε.Ε. με τη θεσμοθέτηση εδρών σε ξένα πανεπιστήμια και με την αναβάθμιση της Ελληνικής γλώσσας, που πρέπει να γίνει πιο προσιτή στο μέσο Ευρωπαίο, δηλαδή, να μπορεί να τη μαθαίνει ο ξένος στη χώρα του. Θα πρέπει επίσης, να έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται για την Ελλάδα και τα προβλήματά της, ώστε να γνωρίζει όχι μόνο τα θετικά, αλλά και τα αρνητικά.

Εκτός από αυτό, υπάρχει ένα ζήτημα, που είναι πολύ μεγάλης σημασίας και αφορά στις σχέσεις των νέων με την Εκκλησία και τη θρησκεία. Παρατηρείται ένας εξτρεμισμός. Υπάρχουν νέοι, που είναι υπερβολικά θρησκοί, αλλά υπάρχουν και οι λεγόμενοι αναρχικοί. Δεν επιζητούμε τον τέλει άνθρωπο. Ο καθένας έχει τους δικούς του στόχους. Κοινωνικά, όμως, πρέπει να μπορούμε να ζήσουμε ειρηνικά, πρώτα μεταξύ μας και μετά με τους άλλους συνανθρώπους. Η θρησκεία δεν πρέπει να είναι ένα κομμάτι, μια αιτία που μας χωρίζει, αλλά πρέπει να μας ενώνει, ακόμα και με αλλόθρησκους. Πρέπει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να πάρει την αξία που αναφέρει το όνομά του και όχι να είναι Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Πρέπει να είναι το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Πρέπει να ενημερώνει τους μαθητές όχι μόνο για τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό, πράγμα που γίνεται αυτήν τη στιγμή, αλλά σχετικά με τα θετικά και τα αρνητικά όλων των θρησκειών. Πρέπει να τους δείξει, ότι οι άνθρωποι οι οποίοι αντιπροσωπεύουν διαφορετικά πιστεύω, δεν είναι τίποτα το ξεχωριστό, τίποτα το εξωπραγματικό, αλλά είναι και αυτοί άνθρωποι, οι οποίοι τις περισσότερες φορές δε διάλεξαν το θρήσκευμα, που πιστεύουν, γιατί την επιλογή αυτή την κάνει κάποιος συνειδητά σε μια άλλη πιο προχωρημένη ηλικία.

Τελειώνοντας, θέλω να πω, ότι η Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων είναι μια Επιτροπή, η οποία συγκέντρωσε, κατά κύριο λόγο, τις προτιμήσεις των μαθητών μέσα από τις εργασίες τους, για να λάβουν μέρος σ' αυτή στο πλαίσιο της Βουλής των Εφήβων. Πιστεύω, ότι θα ανταποκριθούμε σ' αυτά, που πρέπει να κάνουμε και θα αποδώσουμε, με όσο το δυνατόν πιο γνήσιο τρόπο, τα πιστεύω μας, χωρίς ενδοιασμούς και χωρίς φόβο.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να ευχαριστήσω το συνάδελφό μας κ. Παναγιωτό-

πουλο για το εύρος των θεμάτων, που ανέπτυξε, όπως την παιδεία, τον αθλητισμό και τον πολιτισμό.

Θα ήθελα να αναφέρω προς τους Εφήβους Βουλευτές, ότι έχουν ζητήσει το λόγο 31 ομιλητές. Επομένως, σήμερα θα ομιλήσουν άλλα 5-6 μέλη της Επιτροπής μας.

Το λόγο έχει ο Παναγιώτης Καραγιάννης.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (Νομός Ροδόπης): Θα ήθελα να κάνω μια αναφορά στην κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο χώρο της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας, υπογραμμίζοντας ιδιαίτερα τις σχέσεις της με τη νεολαία της χώρας. Ίσως, μάλιστα, φαντάζει αδόκιμη η ίδια η χρήση της λέξης «σχέση» σ' αυτήν την περίπτωση. Τα ίδια τα γεγονότα αποδεικνύουν τη διάσταση Εκκλησίας και νέων και το ανύπαρκο των σχέσεών τους. Η Εκκλησία, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, σπάνια κάνει αισθητή την παρουσία της στην κοινωνική ζωή. Περιχαρακωμένη μέσα σ' ένα δικό της γυάλινο και απρόσιτο κόσμο αδυνατεί να συγχρονιστεί με τις τρέχουσες εξελίξεις.

Όσον αφορά στους λειτουργούς της λατρείας και των μυστηρίων, δηλαδή τους ιερείς, μάλλον αποτυγχάνουν να μεταφέρουν το λόγο του Θεού στους πιστούς.

Η Εκκλησία έχει πλέον το χαρακτήρα δημόσιας κοινωφελούς υπηρεσίας, διαστρεβλώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το αυθεντικό νόημα της παρουσίας της στον κόσμο. Τα αποπήματα των ιερέων στην κοσμική τους ζωή είναι καθημερινό φαινόμενο και συγκεντρώνουν την προσοχή της κοινής γνώμης. Τα λάθη αυτά συχνά συγχωρούνται. Υπάρχουν, όμως, ορισμένες περιπτώσεις, που προσβάλλουν πραγματικά το δημόσιο αίσθημα.

Παράλληλα, υπάρχει διάχυτο ένα πνεύμα υποκρισίας στους κύκλους των κληρικών, που θεωρεί βέβαιη την επιστροφή των νέων στην Εκκλησία. Αυτό όμως, είναι πραγματικά ουτοπιστικό και βρίσκεται εκτός πραγματικότητας. Πώς είναι δυνατόν να συντελείται η επιστροφή των νέων στην Εκκλησία, όταν, αυτοί που προβάλλονται ως αυτονότητα υποδείγματα του χώρου αυτού, έχουν στρέψει αλλού τα ενδιαφέροντά τους; Σπάνια η Εκκλησία βρίσκεται κοντά στο νέο και στα προβλήματά του. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, εξάλλου, αδυνατεί να τον απομακρύνει από τους πειρασμούς, εμφυσώντας στην ψυχή του τις αξίες της ζωής, όπως τις δίδαξε ο Χριστός.

Τα οικονομικά συμφέροντα, επίσης, όταν υπεισέρχονται στο χώρο της Εκκλησίας, υπονομεύουν το θρησκευτικό συναίσθημα. Πρέπει, λοιπόν, να καταπολεμηθεί κάθε μολυσματικό στοιχείο άσχετο προς την Ορθοδοξία, που απειλεί με διαφθορά τα αγνά χαρακτηριστικά αυτής.

Τέλος, δεν υπάρχει σαφής γνώση των δογμάτων της πίστης. Το γεγονός αυτό επιτρέπει την ανεξέλεγκτη κυκλοφορία διαφόρων απόψεων, που ευνοούν την ανάπτυξη αιρέσεων, στις οποίες οι νέοι, λόγω άγνοιας, εισχωρούν.

Σε γενικές γραμμές, η Εκκλησία έχει συνδεθεί στο μυαλό

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

των νέων με μία σειρά απαγορεύσεων ή το πολύ - πολύ με το μάθημα των Θρησκευτικών, που διδάσκεται στα σχολεία. Απέναντι σ' αυτήν την ιδιαίτερα περίπλοκη και δυσάρεστη κατάσταση, ο νέος αντιδρά, κρίνει και τελικά, προτείνει.

Η επιλογή των κληρικών πρέπει να πραγματοποιείται με κριτήριο την παιδεία και το θρησκευτικό συναίσθημα. Είναι αναγκαία επίσης, η ίδρυση σχολείων με αποκλειστικό σκοπό την επιμόρφωση των ιερέων σε θέματα κοινωνικού και ανθρωπιστικού χαρακτήρα, ώστε απαλλαγμένοι από κάθε προκατάληψη, να κατορθώσουν να ανταποκριθούν επιτυχώς στον τόσο απαιτητικό τους ρόλο.

Η άσκηση έμπρακτης φιλανθρωπίας με την ίδρυση και συντήρηση τέτοιων ιδρυμάτων είναι ανάγκη να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο και να εμπλουτιστεί με νέες καινοτόμες φιλάνθρωπες δραστηριότητες. Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη της συμβολής της Εκκλησίας στην επίτευξη ουσιαστικών ανθρωπίνων σχέσεων και στην επίλυση των σημαντικότερων κοινωνικών προβλημάτων. Οι συνθήκες επιβάλλουν, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, την επίδειξη του κοινωνικού προσώπου της Ορθοδοξίας.

Στο θέμα των σχέσεων της Εκκλησίας με τους νέους πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, προσεγγίζοντάς τους με ευαισθησία, επιδιώκοντας μαζί τους το διάλογο, που τόσο έχει απονήσει στη σημερινή ζωή, και ενημερώνοντάς τους σε ζητήματα παραθρησκευτικών αιρέσεων. Επίσης, η διοργάνωση εκδρομών, εκδηλώσεων, ψυχαγωγικών εσπερίδων με θρησκευτικό χαρακτήρα θα επέφερε ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα.

Η διαφύλαξη της λατρευτικής παράδοσης της Εκκλησίας θα ισχυροποιούσε το θρησκευτικό συναίσθημα, διατηρώντας το, παράλληλα, αναλλοίωτο στον ρουθ της ιστορίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία του εκκλησιαστικού φορέα, είναι η διασφάλιση του αδιαταράκτου των σχέσεων με το Κράτος. Η Εκκλησία οφείλει να απλώσει τα ευεργετικά και ζωογόνα πλοκάμια της σε κάθε τομέα. Άρα και στο σχολείο. Η σχέση της με τον εκπαιδευτικό μηχανισμό οφείλει να επεκταθεί και πέραν του τυπικού μηνιαίου εκκλησιασμού –όταν αυτός πραγματοποιείται– με κάποιες άλλες γόνιμες δραστηριότητες και προγράμματα, με ομιλίες και με εθελοντική συμμετοχή των μαθητών σε εράνους. Ίσως, τότε γίνει πραγματικότητα το όνειρο μιας Εκκλησίας με ανθρωπιστικό και κοινωνικό πρόσωπο.

Τέλος, θα ήθελα να απευθύνω στον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο κ.κ. Χριστόδουλο τις θερμότερες ευχές μου και ελπίζω, να ανταποκριθεί πλήρως στο δύσκολο έργο που έχει αναλάβει να διεκπεραιώσει από τη θέση του, ως Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο Διονύσης Παπανικολάου έχει το λόγο.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (Νομός Ηλείας): Κοινώς διαπιστωμένη είναι η απουσία κρατικών και κυβερνητικών

νόμων, που να ρυθμίζουν διοικητικά και οργανωτικά τις υποθέσεις της Εκκλησίας. Ένα αρμόδιο Υπουργείο, το οποίο συνυπάρχει με αυτό της Παιδείας, βρίσκεται ουσιαστικά, εν αχρηστία και αυτό γιατί η Εκκλησία, και γενικότερα ο Χριστιανισμός, έχει τη δική του έδρα και τις δικές τους θεσμοθετημένες αρχές (Μητρόπολη και ορισμένοι άλλοι φορείς), που είναι υπεύθυνες για την έκβαση κάθε διαδικασίας ή την επίλυση κάθε εκκλησιαστικού προβλήματος. Το Κράτος, εν προκειμένω, ούτε καν τη θέση του διαιτητή μπορεί να έχει, μιας και η ίδια η Εκκλησία δεν του επιτρέπει και πολλές επεμβάσεις στα εσωτερικά της.

Αυτό έχει σαν συνέπεια τη δημιουργία ημιαυτόνομων μοναστηριακών κρατιδίων, ξεκομμένων από τον κόσμο και τα προβλήματά του, οικονομικώς ελεύθερων, απαραβίαστων και αμετακίνητων και εν ολίγοις, αφορολόγητων. Αντιλαμβανόμαστε, εάν όχι τη ζημία, πάντως, το μη κέρδος του ελληνικού Κράτους από την έλλειψη φορολογίας των βακουφικών γαιών αυτών. Αναφέρομαι συγκεκριμένα στο Άγιον Όρος, το οποίο, κατά τη γνώμη μου, ήδη υφίσταται ως ανεξάρτητο κρατίδιο, όχι μόνο λόγω του αχανούς της εκτάσεώς του, αλλά και για βασικούς λόγους, όπως είναι η κατηγορηματική απαγόρευση της γυναικείας πρόσβασης. Όποια θέση και αν δίνει η Εκκλησία στη γυναίκα, ανώτερη ή κατώτερη, το εκάστοτε Κράτος οφείλει δίχως μεμφιμορίες να προασπίζει τα δικαιώματά της. Αυτό δε συμβαίνει στην περίπτωση αυτή. Οι γυναίκες έχουν δικαίωμα ψήφου και θεσμοθετημένη ισότητα έναντι των ανδρών. Όποιος θεωρεί ή πράττει κάτι εις βάρος της συνταγματικής αυτής αρχής, δικάζεται και καταδικάζεται, ανάλογα με τον βαθμό του παραπτώματος. Στην περίπτωση του Αγίου Όρους και όλων των μοναστηρίων σχετικά με συνταγματικές υποδείξεις, ουδεμία συντονισμένη διαμαρτυρία έχει εκδηλωθεί από το αρμόδιο Υπουργείο, με αποτέλεσμα ο κόσμος να το έχει δεχθεί ως φυσιολογικό, και ούτε να απορεί ούτε να αντιδρά απέναντι στο συνταγματικό αυτό παράπτωμα.

Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι, ότι δεν πρόκειται για το Χριστιανισμό, αλλά για τη συγκεκριμένη οργάνωση που έχουν αυτά τα μοναστήρια. Εάν, βέβαια, ο Χριστιανισμός, ως θεωρητική βάση, δεν επιδέχεται αλλαγή στο θέμα αυτό, οφείλουμε σαν Έλληνες πολίτες και υπό την αιγίδα του Συντάγματος να τον απομακρύνουμε από τα κοινωνικά μας πλαίσια. Αναφερόμενος στο Σύνταγμα, εννοώ τη διάταξη περί της ισότητας και της ανεξίτητης.

Τα άτομα που ζουν στο Άγιον Όρος έχουν ήθη, έθιμα και παραδόσεις, ως επί το πλείστον, διαφορετικές από την υπόλοιπη Ελλάδα. Υπακούουν σε διαφορετικούς, δικούς τους νόμους και πολλοί, πιστεύω, δεν δέχονται ούτε το ίδιο το Σύνταγμα. Όλες αυτές οι διαφοροποιήσεις, αν και αθώες εκ πρώτης όψεως, κρύβουν στο βάθος τους μία κάποια οριστική και νομική ανεξαρτητοποίηση του Αγίου Όρους, που γρήγορα βέβαια, θα οδηγήσει το κράτος, λόγω της αδυναμίας αναπαραγωγής ανθρωπίνου δυναμικού, σε διάλυση.

Διαπιστώνεται, ότι η σημερινή εκπαίδευση, ως προμετωπίδα του κράτους που θεσμοθετεί, τουλάχιστον όσον αφορά στη θρησκευτική παιδεία, είναι σαν να προσπαθεί να προσηλυτίσει, να δογματίσει και ενδεχομένως, να φανατίσει τους πολίτες. Εδώ βρίσκεται η μεγαλύτερη αντίφαση. Αφ' ενός μεν το ελληνικό κράτος ορθώς διώκει τους προσηλυτιστές, αφ' ετέρου δε το ίδιο το Κράτος είναι ο μέγιστος των προσηλυτιστών. Από τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού αρχίζει στα ανυποψίαστα παιδιά μια χριστιανική φιλοσοφικοθρησκευτική διδασκαλία που διαστρέφει την φαντασία τους, τους στερεί την ευτυχία της αναζήτησης και του προβληματισμού, είτε αυτός είναι θρησκευτικός είτε είναι κοινωνικός. Φτάνουν, πλέον, στην ηλικία της εφηβείας για να ασχοληθούν με άλλα θρησκευόμενα, αλλά και πάλι υπό το πρίσμα και την κριτική του Χριστιανισμού. Εν τω μεταξύ, όμως, ο μαθητής έχει διαμορφώσει το χαρακτήρα του σε άλλες σταθερές και υβρίζει αλλαξοκινώντας τις διαφορετικές από το Χριστιανισμό θρησκείες. Όλες οι θρησκείες είναι ίσες. Όλες συμμετέχουν στον αγώνα για την επικράτηση της καλύτερης. Στην πραγματικότητα, βέβαια, δεν πρόκειται για αγώνα, πρόκειται για μία κατάσταση ισορροπίας, πάνω στην οποία κινούνται και αγωνίζονται με τον ίδιο τους τον εαυτό οι άνθρωποι. Συντρέχει λόγος να τους ακρωτηριάσουμε;

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Χρυσή Παπαλαζάρου έχει το λόγο.

ΧΡΥΣΗ ΠΑΠΑΛΑΖΑΡΟΥ (Νομός Γρεβενών): Είχα την ευκαιρία, μετέχοντας στο πρόγραμμα EUROSCOLA του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να προβληματιστώ πάνω στο θέμα της ανταλλαγής πολιτισμικών στοιχείων, στο πλαίσιο της διεθνοποίησης που επιφέρει η συμμετοχή της χώρας μας στην Ε.Ε., ιδιαίτερα όσον αφορά στο ζήτημα της γλώσσας. Η ολόένα και στενότερη συνεργασία των λαών, όπως οι διεθνείς συνθήκες την επιβάλλουν, αποτελεί για την ελληνική γλώσσα –ίσως το διαχρονικότερο στοιχείο του ελληνικού πολιτισμού– μία πρόκληση, αλλά και έναν κίνδυνο που μπορεί, ωστόσο, να αποτραπεί. Βέβαια, ο βομβαρδισμός της με ξένα στοιχεία είναι σήμερα ιδιαίτερα έντονος. Όχι μεμονωμένα, αλλά σαν τμήμα της γενικότερης συμπεριφοράς ενός ολόκληρου λαού, που δεν δείχνει να είναι συμφιλωμένος με την εθνικότητά του.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε, πως κάθε γλώσσα και, ιδιαίτερα, μια τόσο εύκαμπτη όσο η ελληνική, ζει μέσα από την ίδια της την εξέλιξη και η οσμωτική σχέση της με τις άλλες γλώσσες είναι ζωτική για την επιβίωσή της. Αυτά τα στοιχεία, εξάλλου, κάνουν την ελληνική, μετά από πορεία τόσων χιλιετιών, να μοιάζει τόσο νέα. Τα ελληνικά μας δεν είναι ένα μουσειακό είδος, που συντηρείται και εκτίθεται σε γυάλινες προθήκες. Είναι ένας ζωντανός παλμός, που καταγράφει την εξέλιξη ενός ολόκληρου πολιτισμού. Ειπώθηκαν τόσα τα τελευταία χρόνια για λεξιπενία, κακή χρήση, νόθευση, εκφυλισμό της γλώσσας και άλλα γενικότερα συμπτώματα παρακμής.

Θα είμαστε, όμως, πολύ αφελείς, εάν ισχυριζόμασταν πως ξέρουμε τα όρια ανάμεσα στη γλώσσα που πρέπει να μιλάμε και σε αυτήν που είναι λανθασμένη.

Ποιά λοιπόν, είναι η στάση που οφείλουμε να τηρήσουμε απέναντι στο πολυτιμότερο αγαθό του πολιτισμού μας; Κατά τη γνώμη μου, η προστασία και η φροντίδα για την ελληνική γλώσσα επιτυγχάνεται με δύο εξίσου απαραίτητες διαδικασίες: τη βαθιά γνώση της και την προσεκτική, αλλά χωρίς εμπόδιο, παρακολούθηση της εξέλιξής της. Και αν το δεύτερο είναι έργο των επιστημόνων, που οφείλουν αντικειμενικά και έντιμα να κρατούν τη γλώσσα σε επαφή με τη μοναδική πηγή της, το λαό, η γνώση της γλώσσας είναι βασικό στοιχείο ανόρθωσης του μορφωτικού επιπέδου του λαού, που ξεκινάει φυσικά, από το σχολείο. Έτσι, λοιπόν, χρειάζεται να επανεκτιμηθεί η αξία της γλωσσικής διδασκαλίας και να παρουσιάζεται η πορεία της ελληνικής γλώσσας συνεχόμενα και όχι αποσπασματικά και συγκεχυμένα. Γι' αυτό, είναι απαραίτητη η ενίσχυση των γλωσσικών μαθημάτων όχι τόσο σε χρόνο όσο σε ποιότητα του παρεχόμενου γλωσσικού πλούτου μέσα και από ζωντανές πηγές.

Η σύγχρονη ελληνική γλώσσα κατέχει και αυτή σημαντική θέση όχι μόνο στην εξελικτική της πορεία αλλά και στην καθημερινή μας ζωή και η σωστή χρήση της πρέπει να προαχθεί. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα, για τα ελληνικά σχολεία της διασποράς που έχουν περισσότερο από οποιαδήποτε άλλα την ανάγκη παροχής μιας πλήρους γλωσσικής παιδείας. Στο έντονο ενδιαφέρον των ξένων για τον ελληνικό πολιτισμό οφείλει να ανταποκριθεί η ελληνική πολιτεία, στηρίζοντας τη γλωσσική διδασκαλία σε ξένους και προωθώντας την ελληνική παιδεία στο εξωτερικό, ώστε και επίσημα να ανακηρύξει τη θέση που η ιστορία της εξασφάλισε. Η αναγνώριση της ελληνικής γλώσσας ως μιας από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι χρέος της ελληνικής διπλωματίας, γιατί και αυτή, όπως και οι άλλες γλώσσες, που στα ευρωπαϊκά όργανα καταργήθηκαν, αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της Ευρώπης.

Το βασικό μέσο απόκτησης γλωσσικού πλούτου είναι το βιβλίο. Η ελληνική κυβέρνηση οφείλει λοιπόν, να το στηρίξει, επεκτείνοντας τις δραστηριότητες φορέων, όπως το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, ιδιαίτερα στην επαρχία και να το προωθήσει στον Απόδημο Ελληνισμό, όπου η ελληνική λογοτεχνία είναι σχεδόν άγνωστη. Ας μην ξεχνούμε, όμως, και το βασικό φορέα διαμόρφωσης πολιτικής, εμάς τους ίδιους. Καθημερινές μας επιλογές και πράξεις θα καταδείξουν το σεβασμό μας στους αιώνες της ελληνικής γλώσσας, στους αιώνες του ελληνικού πολιτισμού. Θα μας κάνουν να συνειδητοποιήσουμε ότι οι δικοί μας αγώνες θα αλλάξουν, όσα θεωρούμε άδικα και όχι τα διαρκή παράπονά μας προς την Πολιτεία. Γιατί η μεμψιμοιρία δεν αποτελεί πολιτική στάση και όταν το αντιληφθούμε αυτό και όταν οι ίδιοι ανακαλύψουμε εκ νέου τη γλώσσα και τον πολιτισμό μας, ίσως τότε μπορέσουμε να

συμφιλιωθούμε με την εθνικότητά μας. Ίσως μπορέσουμε με τη δύναμη του πολιτισμού μας να την υπερασπιστούμε. Ευχαριστώ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πριν δώσω το λόγο στη συνάδελφο Ειρήνη Καρτσάκη, θα ήθελα, ειλικρινά, να συγχαρώ όλους τους προλαλήσαντες και να σας ενημερώσω, ότι το θέμα των σχέσεων Εκκλησίας - Κράτους είναι ένα θέμα, το οποίο ήρθε πολλές φορές στην επικαιρότητα και απασχολεί και το Εθνικό Κοινοβούλιο εν όψει, της αναθεώρησης του Συντάγματος. Πραγματικά, είναι χρήσιμος ο προβληματισμός που ακούγεται εδώ.

Επίσης, το θέμα της γλώσσας είναι ένα πάρα πολύ μεγάλο και σοβαρό θέμα. Και το λέω αυτό και ως Πρόεδρος της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, εκπροσωπώντας το Ελληνικό Κοινοβούλιο. Δυστυχώς, υπάρχει στην Ευρώπη μια συνεχής πίεση για τις μικρές γλώσσες, πολύ έντονη και σας λέω, ότι στις επίσημες συσκέψεις ή διασκέψεις η συζήτηση γίνεται είτε στα γαλλικά είτε στα αγγλικά και ήδη, σε έναν πολύ μεγάλο βαθμό έχουμε χάσει τη δυνατότητα να μιλάμε και να εκφραζόμαστε στη γλώσσα μας.

Το λόγο έχει η Ειρήνη Καρτσάκη.

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΡΤΣΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Θα ήθελα να αναφερθώ με λίγα λόγια στην παρουσίαση της τέχνης μέσω του σημερινού σχολείου. Είναι γνωστό, ότι ο πολιτισμός μας χαρακτηρίζεται από τον καταναλωτισμό και την επιδίωξη της ύλης χωρίς να στοχεύει στην ποιότητα. Θα περίμενε κανείς η εκπαίδευση να εναντιώνεται σε αυτήν τη φρικτή πραγματικότητα. Ποιά όμως πολιτισμική σχέση αναπτύσσει το σχολείο με τους νέους; Όλοι ξέρουμε ότι από τις τέχνες μόνο η λογοτεχνία και μάλιστα, σε πολύ στενά πλαίσια, διδάσκεται στα σχολεία μας. Στην Κρήτη, για παράδειγμα, η οποία έχει μια ενδιαφέρουσα παρουσίαση στο θέατρο –και εδώ αναφέρομαι στην *Ερωφίλη*, τον *Ερωτόκριτο*, τον *Κατσούρμπο*, στο αναγεννησιακό δηλαδή θέατρο– η διδασκαλία του απουσιάζει από το σχολείο. Αποτέλεσμα είναι, εκείνοι που ενδιαφέρονται άμεσα για την καλλιτεχνική τους παιδεία, να την επιδιώκουν, πληρώνοντας ιδιωτικά σχολεία αμφίβολης ποιότητας και συγχρόνως, καταναλώνοντας χρόνο και χρήμα για να σπουδάσουν σ' αυτά. Επιπλέον, πολλές οικογένειες δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα αυτά χρηματικά ποσά, ενώ σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν καν κατάλληλα ιδιωτικά σχολεία.

Απαιτείται, λοιπόν, αναδιάρθρωση του σχολικού προγράμματος και εκσυγχρονισμός μέσα από νέα μαθήματα, που να στοχεύουν στην ποιότητα ζωής και να φέρουν τα παιδιά σε επαφή με το θέατρο, τον κινηματογράφο, τη μουσική, τη ζωγραφική, τη γλυπτική. Με τη νέα, βέβαια, μεταρρύθμιση εντάσσονται ορισμένα καλλιτεχνικά μαθήματα στο πρόγραμμα, όμως αφού δεν αλλάζει η βασική δομή του αναλυτικού προγράμματος και η λειτουργία του σχολείου (κιτριακό, υποδομή, διδακτικό προσωπικό), τα μαθήματα αυτά, όσο φιλόδοξο και αν είναι το νέο πρόγραμμα, θα είναι αναποτελε-

σματικά. Βασική απαίτηση, κατά τη γνώμη μου, είναι ο επαναπροσανατολισμός του σχολείου. Τι άνθρωπο θέλουμε να δημιουργήσουν. Αν θέλουμε άνθρωπο ελεύθερο, σκεπτόμενο, καλλιεργημένο σε βάθος, ολοκληρωμένο ως προσωπικότητα, άνθρωπο ευτυχισμένο και όχι άνθρωπο απλώς για να στελεχώσει την παραγωγή, όπως επιτάσσει, φοβάμαι, η Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε είναι απαραίτητες αυτές οι βασικές αλλαγές. Ευχαριστώ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Μανώλης Δημητράκης.

EMMANΟΥΗΛ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ (Νομός Ηρακλείου): Αν θέλουμε να παραστήσουμε το πορτραίτο ενός προσώπου σε ένα ζωγραφικό πίνακα, θα ξεκινήσουμε πρώτα από το στίχο και τα βασικά σημεία του προσώπου αυτού. Θα παρουσιάσω, λοιπόν, την παιδεία σαν ζωγραφικό πίνακα, ξεκινώντας με τη σκιαγράφιση των βασικότερων σημείων των προβλημάτων της.

Ως κύριο πρόβλημα διαπιστώνουμε το γεγονός ότι η φυσιογνωμία των μαθημάτων έχει χάσει την πραγματική διάστασή της. Εξυπηρετούνται διαφορετικοί στόχοι από αυτούς, για τους οποίους δημιουργήθηκαν. Από φορείς μετάδοσης γνώσης, καλλιέργειας, κρίσης και ανάπτυξης ιδεών, μετατράπηκαν σε φορείς στείρας αποστήθισης και καταναγκαστικής αντίληψης. Έτσι για παράδειγμα, ενώ ο μαθητής στο μάθημα της έκφρασης των ιδεών θα έπρεπε να εκφράζει διαπιστώσεις, κρίσεις και προτάσεις πάνω στο θέμα, τώρα καλείται να αναπτύξει το θέμα βάσει ερωτηματολογίου με συγκεκριμένες απαντήσεις, και μάλιστα, με προδιαγεγραμμένο τρόπο. Η επιχειρηματολογία και η ερμηνεία των ζητημάτων που τίθενται έχουν διδαχθεί στο φροντιστήριο ή προέρχονται από κάποια βιβλία. Ταυτόχρονα, η δομή, η διάρθρωση και το λεξιλόγιο πρέπει να ακολουθούν ένα καθορισμένο τυπικό φέρνοντας τον «εξεταζόμενο» –γιατί το μάθημα μετατράπηκε σε εξέταση– σε αμηχανία. Άλλωστε, είναι γνωστό, ότι η απάντηση στο θέμα δεν πρέπει να ξεφεύγει από τα κοινώς αποδεκτά.

Χαρακτηριστικό, επίσης, είναι ότι υπάρχουν σχολικά βιβλία, τα οποία λόγω της δομής τους, της έκφρασής τους, της θεματολογίας τους ή ακόμη και της ανεπάρκειας των εκπαιδευτικών είναι ανίκανα να βοηθήσουν στη σωστή μελέτη από τους μαθητές. Έτσι, αναφερόμαστε, κυρίως, στην Ιστορία, αλλά και στη Βιολογία, στην Ψυχολογία, στη Φυσική, και εντοπίζουμε σημεία, τα οποία δεν είναι σε θέση ο διδασκόμενος να τα κατανοήσει, λόγω των πιο πάνω παραγόντων, με αποτέλεσμα να καταφεύγει στην αποστήθιση. Αποστήθιση, όμως, καλείται να κάνει και ενώ έχει κατανοήσει το μάθημα, με στέιρο μάλιστα, τρόπο.

Οι γνώσεις, οι οποίες αποκτώνται από μια τέτοια ενέργεια, είναι εφήμερες και μετά από κάποιο χρονικό διάστημα διεφεύγουν από τη μνήμη. Παρότι οι γνώσεις είναι περιστασιακές, επηρεάζονται από ιδεολογίες και κρίσεις που περιέχει το μάθημα. Αυτό συμβαίνει στην Ιστορία, η οποία με τον

τρόπο που παρουσιάζονται τα γεγονότα, μπορεί να χρησιμοποιείται για να προωθηθεί εθνικιστικές και ρατσιστικές πεποιθήσεις. Μεγάλο μερίδιο ευθύνης για το καθεστώς που επικρατεί στη γειτονική Τουρκία, έχει η διδασκαλία της Ιστορίας. Οι Τούρκοι μας κυρίευσαν, μας είχαν στο σκοτάδι επί 400 χρόνια, μας βασάνισαν, μας φέρθηκαν ύπουλα. Πουθενά δεν έχουμε εμείς μερίδιο ευθύνης. Επιπλέον, η συνεχής αναφορά στο ένδοξο παρελθόν δίνει την εντύπωση στους μαθητές, ότι η Ελλάδα είναι το κέντρο του πολιτισμού. Επικαλούμαστε, συνεχώς το παρελθόν, συνήθως με φανατισμό, για να υπερασπίσουμε τη θέση μας σε διάφορα ζητήματα, χάνοντας τη ρεαλιστική και νηφάλια σκέψη, που απαιτείται.

Σχετικά με τα διδακτικά βιβλία, παρατηρείται και κάτι άλλο. Αν κοιτάξουμε στο οπισθόφυλλο, διαπιστώνουμε ότι έχουν εκδοθεί 10-15 ή και 20 χρόνια νωρίτερα.

Εν τω μεταξύ έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές. Η επιστήμη έχει προχωρήσει πέρα από τα όρια της φαντασίας μας. Η τεχνολογία έγινε πλέον πιστός σύντροφος στην καθημερινή μας ζωή και η επικοινωνία εξελίσσεται με ταχύτερους ρυθμούς. Έτσι, ενώ τα πάντα γύρω μας είναι ευμετάβλητα και αλλάζουν μέρα με τη μέρα, η παιδεία μένει σταθερή και αμετάβλητη, κλειστή στις έξω επιδράσεις. Αποτέλεσμα –μια και ο μαθητής είναι ο αποδέκτης της παιδείας– είναι, η νεολαία να μένει πίσω από τα τεχνολογικά και πολιτισμικά δρώμενα του παρόντος – και κατά συνέπεια, του μέλλοντος. Η γνώση, λοιπόν, που παρέχει το σχολείο, φαντάζει να είναι αναχρονιστική μπροστά στη γνώση που αποκτά ο μαθητής από άλλες πηγές (Μ.Μ.Ε., παγκόσμια δίκτυα, INTERNET).

Άλλο πρόβλημα αποτελούν οι, σχεδόν ανύπαρχτες στο σχολείο, αξίες της κλασικής αρχαιότητας. Ο κλασικός ανθρωπισμός περιορίζεται στη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών ή των Νεοελληνικών κειμένων. Αυτό δε σημαίνει βέβαια, ότι εισχωρεί και στην ουσία του ανθρωπισμού. Πουθενά δε διδάσκεται ο τρόπος σκέψης τόσο περιορισμένα όσο στο σχολείο. Γίνονται κάποιες αναφορές μονάχα σε εισαγωγές. Πουθενά δε διδάσκεται και, κυρίως, δεν καλλιεργείται συστηματικά η πίστη στον άνθρωπο, ο σεβασμός στην αξία του, καθώς και ο ρόλος της αγάπης, της δικαιοσύνης, της αυτοθυσίας, του αλtruισμού και πολλών άλλων αρχών και ιδανικών.

Επίσης, σημαντικό μειονέκτημα, αποτελεί η έλλειψη βιβλίων και μαθημάτων, που να παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για τους μαθητές, όπως, για παράδειγμα, η αισθητική αγωγή, η διδασκαλία υποκριτικής ή η εκμάθηση μουσικών οργάνων. Αυτά τα μαθήματα περικλείουν τα στοιχεία εκείνα, με τα οποία ο μαθητής θα έρθει σε επαφή με την τέχνη –όποια μορφή και να έχει αυτή: ζωγραφική, θέατρο, μουσική– που τόσο λείπει σήμερα από τη ζωή μας. Θα αποκτήσει καλλιτεχνική διάθεση και, ίσως, μέσα απ' αυτή, ανακαλύψει άγνωστες πτυχές των κλίσεων και ικανοτήτων του, ώστε αργότερα να τις εκμεταλλευτεί και, κυρίως, να εκφράσει σκέψεις και συναισθήματα.

Αυτά συνθέτουν το σκίτσο του προσώπου της παιδείας. Επόμενος στόχος μας είναι να δώσουμε παραστατικότητα και ζωντάνια στον πίνακα χρησιμοποιώντας μογιές.

Η παιδεία μας, λοιπόν, φαίνεται να αποκρύπτει τον πλουραλισμό των ιδεολογιών, που επικρατούν στο σύγχρονο κόσμο. Οι νέοι βρίσκονται σε μία ηλικία αναζήτησης. Έτσι, καταπιάνονται από ορισμένες ιδεολογίες ή ακολουθούν αυτές των γονιών τους. Όμως, το σχολείο δε διευκολύνει αυτήν τη διαδικασία, αφού μεταδίδει την κυριαρχούσα στην κοινωνία ιδεολογία και τις επικρατούσες αξίες. Απ' αυτήν τη διαδικασία, λείπει η «συνειδηση». Όποιος θέλει να λέγεται ελεύθερη προσωπικότητα, μόνος του ανακαλύπτει τις αρχές και τις ιδέες του. Έπειτα εξετάζει, συγκρίνει και, τέλος, κάνει τις επιλογές του συνειδητά και όχι με την καθοδήγηση άλλων ή του συρμού της εποχής. Για να γίνει αυτό, πρέπει να γίνονται γνωστά τα κοινωνικά σχήματα που επικρατούν στην κοινωνία. Η εκπαίδευση δεν επιδιώκει μέσω του μαθήματος να φέρει τους νέους σε επαφή με την πολυφωνία που επικρατεί στο σύγχρονο κόσμο.

Το πορτραίτο της σημερινής παιδείας, το οποίο αναπαρέστησα, είναι το καθρέφτισμα του χάους. Από το δίδυμο παιδεία - χάος, κινδυνεύουμε. Ισοπεδωνόμαστε. Μένουν ακαλλιέργητες οι προσωπικότητές μας. Η γνώση μας είναι εξειδικευμένη και όχι σφαιρική. Χάνονται οι ικανότητές μας και οι απόψεις μας. Χάνεται η συνειδηση μας, η αξία μας, η κρίση μας, η ελευθερία μας, ο ίδιος μας ο εαυτός. Πώς μπορούμε να αναπτυχθούμε σε μία κοινωνία, όπου νοιθόμαστε πρόσφυγες; Πώς μπορούμε να πορευθούμε στο μέλλον, όταν μας πληγώνει το παρόν; Πώς μπορούμε να ζήσουμε σε έναν πολιτισμό, όταν το στήριγμά του, δηλαδή, η εκπαίδευση, μαραζώνει;

Οι άγνωστες αυτές απαντήσεις οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι αυτή η παιδεία αποτελεί την πιο δυσβάσταχτη μάστιγα. Δε μπορούμε να την εμπιστευθούμε. Χρειάζεται οπωσδήποτε, αναδιοργάνωση για έναν καλύτερο πολιτισμό, για μια υγιέστερη νεολαία, για ένα υγιέστερο μέλλον. Γιατί νεολαία σημαίνει μέλλον.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Μαρία Γερολέμου έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΓΕΡΟΛΕΜΟΥ (Καρπασία): Θα κάνω λόγο για το θησαυρό του Πριάμου, που βρίσκεται σε μουσείο της Ρωσίας και είναι κατεστραμμένος αυτήν τη στιγμή. Το ερώτημα είναι, κατά πόσο εμείς, ως Νεοέλληνες, είμαστε σε θέση να απεμπολήσουμε το πραγματικό δικαίωμά μας, ως διεκδικητές και του ελάχιστου κρίκου της αλυσίδας.

Ήταν γύρω στα 1873 όταν ο Ερρίκος Σλήμαν, πετυχημένος και άμπλουτος έμπορος, με ευρύτατες αρχαιολογικές σπουδές, ανακαλύπτει μαζί με τη Ελληνίδα γυναίκα του τον υποτιθέμενο θησαυρό του Πριάμου στην αρχαία Τροία. Ο Ερρίκος Σλήμαν μεταφέρει όλο το θησαυρό στην Αθήνα με άκρα μυστικότητα και το δείχνει στο Γενικό Γραμματέα της Αρχαιολογικής Εταιρείας, καθώς και στον Έλληνα διευθυ-

ντή αρχαιοτήτων, ο οποίος, έχοντας τη σύμφωνη γνώμη του τότε Υπουργού Παιδείας κ. Καλλιφρονά, δε δέχθηκε να χαρίσει το θησαυρό στην Ελλάδα.

Καταλαβαίνω, γιατί εκείνη τη χρονική στιγμή η Ελλάδα απέρριψε το θησαυρό. Ήταν ένα νεοσύστατο κράτος με τεράστια οικονομικοκοινωνικά προβλήματα και με κανένα τρόπο δεν ήθελε ξανά προστριβές με την Τουρκία. Θα δημιουργούσε σίγουρα θέμα η Κυβέρνηση, αν αποφάσιζε να υποστηρίξει το Σλήμαν, γιατί, βασικά, ο Ερρίκος Σλήμαν έκλεψε το θησαυρό από τους Τούρκους, αφού, σύμφωνα με ένα φερμάνι που του είχαν δώσει οι τουρκικές αρχές, έπρεπε να είχαν πάρει τα μισά από το χρυσό. Ενώ, λοιπόν, η Ελλάδα δικαιολογημένα εκείνη τη χρονική στιγμή απέρριψε το θησαυρό, τώρα έναν αιώνα μετά, και, αφού ο θησαυρός είχε εξαφανιστεί λίγο πριν το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου από το γερμανικό μουσείο, όπου τον είχαν δωρίσει οι Σλήμαν, μετά την αρνητική απάντηση που πήραν από την ελληνική κυβέρνηση, ο θησαυρός βγαίνει και πάλι στην επιφάνεια ξαφνικά, από δύο ιστορικούς της τέχνης, οι οποίοι ανασκάλευαν τα αρχεία και τα υπόγεια του Μουσείου Πούσκιν, που άνοιξε τον καιρό της «διαφάνειας» και της «περεστρόικας» στη Ρωσία.

Ο θησαυρός, όμως, αποδείχθηκε στοιχειωμένος, γιατί τέσσερις χώρες, η Τουρκία, η Γερμανία, η Αγγλία και η Ρωσία, βρίσκονταν «στα μαχαίρια» για τη διεκδίκησή του. Και ενώ οι τέσσερις αυτές χώρες φαίνεται να διεκδικούν δυναμικά το θησαυρό, η στάση της Ελλάδας μπορεί να χαρακτηριστεί παθητικότερη, γεγονός που προβληματίζει, αφού είναι η χώρα, στην οποία ηθικά και πολιτισμικά ανήκει ο θησαυρός.

Η Ελλάδα είχε σχεδόν όλο το δίκαιο με το μέρος της, ο θησαυρός είναι μέρος του πολιτισμού της, της ανήκει, όσο της ανήκει και το όνομα του Ομήρου, που χωρίς δυσκολία σφετερίζονται οι Τούρκοι.

Και ενώ, λοιπόν, η Ελλάδα έχει κάθε δυνατότητα να αγωνισθεί για την απόκτησή του, περιορίζεται σε κάποιες συζητήσεις με τους αρμόδιους στη Ρωσία για την περιόδευσή του στην Ελλάδα. Και αυτό γιατί ο Ερρίκος Σλήμαν –πολλοί λένε– δώρισε το θησαυρό στη Γερμανία και άρα εμείς δεν έχουμε κανένα δικαίωμα πάνω του. Δεν το έχω καταλάβει αυτό. Τι είναι ο πολιτισμός ενός κράτους; Δώρο σε πολύχρωμο κουτί να το δωρίζουμε;

Ο θησαυρός της Τροίας είναι αναπόσπαστο μέρος του πολιτισμού μας. Και δεν μπορούμε εμείς να τον δίνουμε σε όσους θελήσουμε. Και αν έτσι έγινε εκείνη τη χρονική στιγμή, και αν κανένας δεν προσπάθησε να το εμποδίσει, ούτε εμείς σήμερα θα το δεχθούμε, διακρινόμενοι τα λάθη που είχαν γίνει, αλλά και ούτε θα καθήσουμε με σταυρωμένα χέρια να βλέπουμε τη Γερμανία ή την οποιαδήποτε άλλη χώρα να καταπατά τα ιερά μας.

Δικά μας είναι όλα –και τα Ελγίνεια Μάρμαρα και οι Καρούτιδες– και δε μπορούν να ανήκουν σε άλλον εκτός από

εμάς. Γι' αυτό, έχουμε την υποχρέωση να τα προφυλάξουμε από τα βρώμικα χέρια των «μνηστήρων».

Ξέρετε πόσα αρχαία αντικείμενά μας έχουν κλαπεί κατά τη διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου, αλλά και πιο πριν; Μπορεί να βρίσκονται στη Βουλγαρία, την Ιταλία, στο Λούβρο, σε διάφορα σημεία, δεξιά και αριστερά. Πρέπει, επιτέλους, κάποτε αυτά να επιστραφούν.

Πρέπει κάποτε η Κυβέρνηση να αποφασίσει ότι δεν θα αποτελεί κόστος για τις διακρατικές μας σχέσεις, ότι είναι απαίτηση να μας επιστραφούν όλα, όσα εκλάπησαν και ότι δεν θα θεωρηθούμε προγονόπληκτοι, αν ζητήσουμε δυναμικά, όσα δικαιοματικά μας ανήκουν.

Όλοι γνωρίζουμε, ότι η Ελλάδα αυτή τη στιγμή επιδιώκει να έχει ένα νέο «προφίλ», το οποίο μπορεί κάλλιστα να δημιουργήσει δια μέσου του πολιτισμού που εκπροσωπεί, ένα είδος διπλωματίας στο νέο κόσμο.

Η διεθνής πρακτική, και συγκεκριμένα το βάρος που δίνουν τα ισχυρότερα ιδίως κράτη – όπως π.χ. Γερμανία και Αγγλία, τα οποία λόγω της πολιτικής και οικονομικής τους δύναμης, γλωσσικής εμβέλειας και γεωγραφικής θέσης, μπορούν να επηρεάζουν καταστάσεις στο νέο κόσμο – στην προβολή του πολιτισμού τους στο εξωτερικό, είναι γεγονός που μας αποκαλύπτει την αιτία της μεγάλης τους βουλιμίας να κρατήσουν το θησαυρό. Αυτό θα πρέπει να μας πείσει ότι η χρησιμότητα της πολιτισμικής διπλωματίας, μπορεί να είναι τεράστια.

Ο πολιτισμός δεν κρίνει άμεσα το αποτέλεσμα των πολιτικών, οικονομικών, στρατιωτικών συγκρούσεων, είναι, όμως, αυτός που χαρίζει τον ορίζοντα των αξιών, των ιδεών και σχετίζεται άμεσα με την εξαγωγή προτύπων με όλες τις πτυχές του πολιτισμικού φάσματος.

Γι' αυτούς τους λόγους, έχουμε κάθε υποχρέωση ο ένας προς τον άλλο και το έθνος προς εμάς, να προστατεύουμε τον πολιτισμό μας και να τον διαφυλάττουμε από τις οποιοσδήποτε κινήσεις του κάθε κράτους που ελπίζει, ότι διαμέσου της δικής μας κληρονομιάς θα πετύχει την αυτοπροβολή του.

Και η απάντηση στο ερώτημα: «πρώτα η έγνοια μου μετά η έννοια μου, τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου, μονάχη έμεινε η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου».

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής):
Ευχαριστώ τη Μαρία Γερολέμου.

Ο Φώτης Μπουγάς έχει το λόγο.

ΦΩΤΙΟΣ ΜΠΟΥΓΑΣ (Β' Αθήνας): Ο δικός μου λόγος έχει σχέση με τον αθλητισμό και συγκεκριμένα με τα αθλήματα, που έχουν παραμεληθεί. Τυχαίνει να κάνω πρωταθλητισμό σ' ένα άθλημα που ανήκει σε μια κατηγορία αρκετά παραμελημένη από το κράτος, όπως είναι η κατηγορία των βαρέων αθλημάτων. Το άθλημα, στο οποίο έχω διακριθεί, είναι το τζούντο. Με αυτό το άθλημα ασχολούμαι 11 χρόνια με πανελλήνιες διακρίσεις και συμμετοχές σε βαλκανικά πρωταθλή-

ματα και σε διεθνείς αγώνες με την εθνική ομάδα. Έτσι, γνωρίζω τα πάντα για τα προβλήματα και τις ανάγκες αυτών των αθλημάτων.

Η κατηγορία των βαρέων αθλημάτων έχει υποστεί πολλά, που την έχουν κάνει να διατηρείται και να υπάρχει, ίσα ίσα για να ακούγεται.

Εκτός από την άρση βαρών, που είναι ένα άθλημα με αρκετές διακρίσεις και με πολλούς καλούς αθλητές, όλα τα άλλα αθλήματα, όπως το μποξ, η ελληνορρωμαϊκή και το τζούντο δεν έχουν να επιδείξουν τίποτα το αξιόλογο, όσον αφορά στις διακρίσεις στο εξωτερικό. Και αυτό οφείλεται στο ότι το Κράτος δεν προνοεί γι' αυτά τα αθλήματα και δεν μεριμνά για την ανάπτυξή τους, με αποτέλεσμα να γίνονται λάθος κινήσεις για προσπάθεια προς ανάπτυξη και παράλληλα να δημιουργούνται προβλήματα, που αφορούν πιο πολύ τους Έλληνες αθλητές.

Τα πιο σοβαρά προβλήματα είναι τα εξής:

Εμφανίστηκε το φαινόμενο της «ξενοποίησης». Δηλαδή, οι Ομοσπονδίες αυτών των αθλημάτων, δέχονται τη συμμετοχή ξένων αθλητών, όπως Αλβανών, Γεωργιανών και Ρωσοποντιών σε πανελλήνια πρωταθλήματα, αλλά και στη συγκρότηση των εθνικών ομάδων, με αποτέλεσμα τον παραγκωνισμό των Ελλήνων αθλητών. Και πιστέψτε με, υπάρχουν Έλληνες αθλητές με ταλέντο, που, δυστυχώς, αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα. Θα μου πείτε, γιατί τους δέχονται οι σύλλογοι και τα διάφορα σωματεία; Τους δέχονται, γιατί μαζί με τις διακρίσεις αυτών των αθλητών, διακρίνονται και βοηθούνται οικονομικά από τις διάφορες κρατικές επιχορηγήσεις.

Πιστεύω, ότι δεν πρέπει να γίνεται δεκτή η συμμετοχή αυτών των αθλητών. Γιατί, αν ένα άθλημα γίνει γνωστό και διακριθεί στο εξωτερικό, θα πρέπει να διακριθεί από Έλληνες και όχι από ξένους.

Άλλο σοβαρό πρόβλημα είναι, ότι εδώ στην Αθήνα, όπου γεννήθηκε η άρση βαρών και η ελληνορρωμαϊκή πάλη, δεν υπάρχουν κατάλληλοι χώροι για την ανάπτυξη αυτών των αθλημάτων, αλλά ούτε και η σωστή υποδομή για τους Αθηναίους αθλητές. Αντίθετα, στη Βόρεια Ελλάδα, που θα την παρομοιάζα με ένα κλειστό γυμναστήριο βαρέων αθλημάτων, υπάρχει μεγάλη ανάπτυξη των αθλημάτων αυτών με ταλαντούχους αθλητές.

Έχω τη γνώμη, ότι αντί το Κράτος να επιχορηγεί έργα, όπως είναι η διαμόρφωση πλατειών, που γίνονται καταφύγια ναρκωμανών, να δημιουργήσει χώρους που θα στεγάσουν τους νέους και θα αποτελέσουν φυτώρια αθλητών, βοηθώντας τη νεολαία να ξεφύγει από διάφορους πειρασμούς, όπως είναι τα ναρκωτικά, οι κακές παρέες, και να ασχοληθεί με τον αθλητισμό. Έτσι, οι νέοι θα έρθουν σε επαφή με τα αθλητικά ιδεώδη, που θα τους κάνουν να νιώσουν ελεύθεροι και δημιουργικοί άνθρωποι.

Ένα ακόμη πρόβλημα, που υπάρχει και είναι ταυτόχρονα παράπονο όλων των αθλητών των αθλημάτων αυτών, είναι

ότι δεν υπάρχει ενημέρωση του κοινού γι' αυτά τα αθλήματα. Αυτό οφείλεται στα ΜΜΕ, τα οποία δείχνουν αγώνες αθλημάτων, όπου επικεντρώνεται το ενδιαφέρον των περισσότερων πολιτών, με αποτέλεσμα να υπάρχει πάλι παραγκωνισμός.

Παρά το γεγονός ότι στην ίδια και χειρότερη κατάσταση ήταν και ο κλασικός αθλητισμός πριν 10 με 15 χρόνια, με την ανάλογη προσοχή και διαφήμιση των αθλημάτων, φάνηκαν αξιοθαύμαστα αποτελέσματα και από πλευράς διακρίσεων των αθλητών, αλλά και από πλευράς ενδιαφέροντος του κοινού. Πιστεύω, δηλαδή, πως με την ανάλογη προσοχή του Κράτους, τα ΜΜΕ θα μπορούσαν να παρουσιάσουν κάποιο πρωτάθλημα ή και να αναφέρουν τις διακρίσεις των αθλητών που συμμετείχαν σε αγώνες με την Εθνική Ομάδα. Έτσι, θα μπορούσαν να γίνουν γνωστά αυτά τα αθλήματα, ώστε να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του κοινού.

Τέλος, θα ήθελα να παρακαλέσω τον Υφυπουργό Αθλητισμού κ. Φούρα, να βοηθήσει όσο μπορεί, ώστε να λυθούν αυτά τα προβλήματα, που υποβαθμίζουν αυτά τα αθλήματα.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Γεωργία Τέλλου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΕΛΛΟΥ (Φρανκφούρτη): Είναι γενικά αποδεκτό, ότι το σχολείο παίζει σημαντικό ρόλο στην προαγωγή μιας κοινωνίας. Άλλωστε, το σχολείο δεν πρέπει να είναι μόνο ένας θεσμός που να μεταδίδει στους μαθητές μια ποσότητα γνώσεων, αλλά πρέπει να φροντίζει γενικά για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας και για την κοινωνικοποίησή τους.

Είναι αναγκαίο ο μαθητής μέσα από το σχολείο να γνωρίζει το κοινωνικό σύνολο και τα προβλήματα της ανθρωπότητας. Θα μπορούσαμε, όμως, να υποστηρίξουμε την άποψη, ότι ο θεσμός του σχολείου περνάει κρίση τη σημερινή εποχή. Δεκάδες είναι τα προβλήματα, που εμφανίζονται μέσα στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος και του σχολείου. Αυτό, άλλωστε, το μαρτυρούν οι καταλήψεις των μαθητών και οι απεργίες των καθηγητών.

Στο σημείο αυτό τίθεται το ερώτημα, τί κάνει η Πολιτεία για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της εκπαίδευσης. Μπορώ να σας απαντήσω πολύ εύκολα. Η Πολιτεία αδρανεί, και αν κάποτε θυμηθεί και δραστηριοποιηθεί, δεν καταφέρνει να δώσει ουσιαστικές λύσεις.

Εγώ, όμως, σαν μαθήτρια της Β' Λυκείου με οράματα, δεν θα ακολουθήσω το παράδειγμα και την τακτική της Πολιτείας, δηλαδή, δεν θα κρατήσω παθητική στάση απέναντι σε αυτά τα προβλήματα. Το μόνο που μπορώ να κάνω, είναι να προτείνω λύσεις.

Ερχόμενη από σχολείο του Απόδημου Ελληνισμού, θεωρώ αναγκαίο να σας παρουσιάσω τα προβλήματα του σχολείου μου. Το σχολείο της Φρανκφούρτης βρίσκεται 25 χιλιόμετρα έξω από την Φρανκφούρτη, στην πόλη του Κελχάιμ. Μεγάλος είναι ο αριθμός των παιδιών, που χρειάζονται 3 και

4 συγκοινωνίες για να φθάσουν στο σχολείο. Σχεδόν 3 ώρες ημερησίως, βρίσκονται στο δρόμο. Το κτήριο, στο οποίο στεγάζεται το σχολείο μου, είναι μια μονοκατοικία, σχεδόν χωρίς αυλή, και δεν πληρεί ούτε τους στοιχειώδεις όρους του σχολικού κτηρίου. Οι τάξεις είναι μικρές και οι τοίχοι ετοιμόρροποι. Λείπουν κάθε είδους εργαστήρια και γυμναστήρια. Σας πληροφορώ μόνο, ότι οι τουαλέτες των κοριτσιών δεν έχουν βρύση.

Μπορεί να γυρίσουν πολλοί και να μου πουν «πάλι καλά που έχεις και σχολείο. Άλλωστε, η ίδια κατάσταση επικρατεί και στην Ελλάδα». Ναί, έχετε δίκιο. Όμως, μην ξεχνάμε, ότι το περιβάλλον επηρεάζει και τη διάθεση του μαθητή και του καθηγητή. Συγκεκριμένα, φιλόλογος ήρθε να διδάξει στο σχολείο μου και με το που το πρωτοαντίκρισε, έφυγε. Άλλωστε, την πλήρη ακαταλληλότητα του κτηρίου, διαπίστωσε και ο Υφυπουργός Παιδείας κ. Ανθόπουλος, κατά την επίσκεψή του στο σχολείο μου, τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους. Αν και είχε αποφασισθεί από τον Υπουργό κ. Αρσένη, το Δεκέμβριο του 1997, η αγορά του προτεινόμενου από το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων κτηρίου. Η υπόθεση, λόγω των χρονοβόρων γραφειοκρατικών διαδικασιών, δεν προχωρεί.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα είναι, ότι ο αριθμός των μαθητών συνεχώς μειώνεται. Μάλιστα, υπάρχουν φοβίες, ότι σε περίπου 5 χρόνια θα κλείσει το σχολείο. Επιτέλους, κάντε κάτι που να προσελκύσει τα παιδιά των Ελλήνων, που ζουν στο εξωτερικό. Μην τα απωθείτε. Πιστεύω, ότι ένα καλύτερο κτήριο θα κέρδιζε το ενδιαφέρον πολλών παιδιών.

Θα ήθελα, επίσης, να αναφερθώ στο επίπεδο της τάξης μου. Στην τάξη μου παρουσιάζονται μεγάλες διακυμάνσεις στην επίδοση των μαθητών. Σκεφθείτε, ότι από τα 22 παιδιά, τα 10 έρχονται από γερμανικό σχολείο. Προτείνω, τα παιδιά που επιθυμούν να παρακολουθήσουν στο ελληνικό σχολείο και έρχονται από γερμανικό, να δίνουν κάποιες εξετάσεις. Λέγοντας εξετάσεις, εννοώ απλές, ακόμα και προφορικές, ώστε να εξετάσουν οι καθηγητές το μέγεθος των γνώσεών τους, κυρίως στα μαθηματικά, αλλά και την ευχέρεια του λόγου τους. Στη συνέχεια, ανάλογα με τις γνώσεις τους θα πρέπει να τοποθετούνται στην κατάλληλη τάξη, την οποία θα είναι σε θέση να παρακολουθήσουν.

Πολλοί μπορεί να διατυπώσουν την άποψη, ότι η ύπαρξη τέτοιων εξετάσεων θα απωθεί τους μαθητές. Όμως, η κατάσταση σε κάθε τμήμα είναι απελπιστική. Χαρακτηριστικά, αναφέρω ότι στο τμήμα μου υπάρχουν μαθητές, που δεν μπορούν να διαβάσουν, αλλά συλλαβίζουν.

Τελειώνοντας, προτείνω την ίδρυση ενός ελληνικού Ινστιτούτου για τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού, αρχαίου και νέου, καθώς και της ελληνικής γλώσσας. Στη Γερμανία, όπου ζω, υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον των Γερμανών στην ενασχόλησή τους με τον νεοελληνικό πολιτισμό, με τον ελληνικό τρόπο ζωής και με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Τέτοιες προσπάθειες πραγματοποιούνται μόνο από γερμανι-

κούς φορείς, όπως είναι η γερμανοελληνική Κοινότητα, όπου η απουσία των ελληνικών φορέων είναι έντονη.

Όσον αφορά στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, εκτός από τις λιγοστές έδρες των γερμανικών Πανεπιστημίων, όπου διδάσκεται η βυζαντινή και νεοελληνική φιλολογία, υπάρχουν τα λεγόμενα λαϊκά Πανεπιστήμια, κάτι παρόμοιο με το Κέντρο Λαϊκής Επιμόρφωσης, καθαρά γερμανικών φορέων. Η παρουσία της ελληνικής Πολιτείας σε αυτές τις προσπάθειες λάμπει δυστυχώς, μέσα από την απουσία της. Ουσιαστικά, η δράση της Ελλάδας, της Μητρόπολης, είναι μηδαμινή στην επιβολή της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να παρακαλέσω όλους, όσοι μίλησαν προηγουμένα και έκαναν κάποιες προτάσεις, πολλές ή ορισμένες από αυτές πιθανόν να μη βρίσκονται στη Σύνοψη που έχει γίνει, αύριο το πρωί, να είναι γραπτές αυτές οι προτάσεις και να παραδοθούν στο Προεδρείο. Όπως γνωρίζετε, αύριο, θα βάλουμε σε ψηφοφορία όλες αυτές τις προτάσεις, πριν φθάσουμε στην Ολομέλεια.

Το λόγο έχει η Άννα Γάιτσα.

ANNA ΓΚΙΤΣΑ (Νομός Ημαθίας): Στη Σύνοψη Κειμένων και σε ό,τι αφορά στο εκπαιδευτικό σύστημα, διατυπώθηκαν θέσεις και προτάσεις, στις οποίες τίγονται καίρια προβλήματα και επιστημαίνονται τα κακώς κείμενα της ελληνικής εκπαίδευσης. Προβλήματα, όπως η παραπαιδεία, το ψυχοφθόρο σύστημα των πανελληνίων εξετάσεων, το οποίο βιώνουμε και εμείς οι μαθητές της Β' Λυκείου, καθώς και το γενικότερο ζήτημα της εισαγωγής στα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, αντιμετωπίστηκαν ώριμα, υπεύθυνα και συνετά από τους Εφήβους Βουλευτές.

Το ζήτημα που απασχόλησε προσωπικά εμένα, συμπυκνώνει το σύνολο των προβλημάτων και των αιτημάτων ακόμη και αντικατοπτρίζει, πιστεύω, τον προβληματισμό των μαθητών σε ολόκληρη την Ελλάδα. Έχει σχέση με την ελληνική εκπαίδευση ως αγωγή. Έχει σχέση με την καλλιέργεια του μαθητή, την ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και την ανάδειξή του μέσα από τους θεσμοθετημένους από το Κράτος φορείς της εκπαίδευσης. Έχει σχέση με την αγωγή, όσον αφορά στον πολιτισμό, τη συμμετοχή στα κοινά, τις αρχές της δημοκρατίας και την έμπρακτη εφαρμογή του στην καθημερινή ζωή. Έχει σχέση με την ομαλή ένταξη του κάθε παιδιού στην κοινωνία και με την αγωγή του, έστι ώστε να είναι ένας πολίτης υγιής, αδέσμευτος, ανεξάρτητος από κομματισμούς και φανατισμό, ένας πολίτης καλλιεργημένος πνευματικά, ψυχικά και ηθικά, ένας πολίτης ελεύθερος.

Το ζήτημα, που απασχολεί όλους, είναι ο εξανθρωπισμός της ελληνικής παιδείας. Γι' αυτό, ζητώ να εγκαταλειφθούν τα πεπαλαιωμένα συστήματα, στα οποία ο συντηρητισμός, η αυταρχικότητα και η ολοένα και αυξανόμενη πίεση κατατρέχουν ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα. Στη θέση τους να

κυριαρχήσει ο σεβασμός, η ελευθερία, η αγάπη του καθηγητή προς το μαθητή. Ζητώ την αξιολόγηση καθηγητών, μια αξιολόγηση αντικειμενική, υπεύθυνη και απαλλαγμένη από κάθε είδους εμπάθειες και συμπάθειες. Ζητώ δικαιοσύνη και ίσα δικαιώματα για κάθε μαθητή, ανεξάρτητα από κοινωνική θέση. Ζητώ εκπαίδευση, αγωγή, υπεύθυνη, σφαιρική, και ολοκληρωμένη. Ζητώ εξανθρωπισμό της ελληνικής παιδείας. Είναι ανάγκη σήμερα, που οι ηθικές αξίες καταρρέουν η μία μετά την άλλη, να γίνει ο άνθρωπος. Άνθρωπος και όχι ανδρείκελο ή μαριονέτα των ισχυρών, υποταγμένο στις δικές τους βουλήσεις.

Ο εξανθρωπισμός της παιδείας είναι ανάγκη επιτακτική, είναι προϋπόθεση απαραίτητη για την επιτυχία και την ολοκλήρωση των μαθητών, είναι εγγύηση για το μέλλον. Ο εξανθρωπισμός είναι ένα ζωντανό όραμα των μαθητών. Ο εξανθρωπισμός είναι χρέος όλων. Ευχαριστώ πολύ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Ο Απόστολος Γιαννέτσος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΓΙΑΝΝΕΤΣΟΣ (Α' Πειραιά): Είναι αδιαμφισβήτητη η προσφορά της Αρχαίας Ελλάδας στην υφήλιο. Με βάση τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό δημιουργήθηκαν όλοι οι άλλοι πολιτισμοί. Η φιλοσοφία, το θέατρο, τα μαθηματικά, πρώτα στην Αρχαία Ελλάδα αναπτύχθηκαν. Δείγματα του θαυμαστού αυτού πολιτισμού μας έχουν διασωθεί, μέσω συγγραμμάτων, γραμμένων στα Αρχαία Ελληνικά. Ειδικά εμείς οι Έλληνες, είμαστε περήφανοι για το παρελθόν μας και πρέπει να έχουμε σε μεγάλη υπόληψη τα Αρχαία Ελληνικά.

Με μεγάλη μου, όμως, λύπη διαπιστώνω, ότι στους σημερινούς μαθητές, το μάθημα αυτό δεν αρέσει. Το αντιμετωπίζουν με απάθεια και το θεωρούν ίσως, το χειρότερο μάθημα. Μερικοί αναγκάζονται μάλιστα να μην ακολουθήσουν τη Γ' Δέση, όσο και αν τους αρέσουν τα φιλολογικά μαθήματα. Για τα πάντα υπάρχει η εύκολη λύση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα βοηθήματα. Προτιμούν να αντιγράψουν από τη μετάφραση τις γραμματικές και συντακτικές ασκήσεις, παρά να προσπαθήσουν μόνοι τους, έστω και αν δεν τα καταφέρουν. Και αν κοπούν σ' αυτό το μάθημα, θα ακουστεί η εύκολη δικαιολογία, ότι «ο καθηγητής με αντιπαθούσε». Είναι αδιανόητο να συμβαίνει κάτι τέτοιο στις μέρες μας. Πώς κάποιος, χωρίς να γνωρίζει τα Αρχαία Ελληνικά, μπορεί να μάθει, πώς ονομαστήκαμε «Έλληνες», αν δεν διαβάσει το Θουκυδίδη; Πώς κάποιος μπορεί να καταλάβει το Ευαγγέλιο και όλα τα μυστήρια της Ορθοδοξίας, αν δεν γνωρίζει Αρχαία Ελληνικά;

Πρέπει κάτι να γίνει, ώστε να ξεφύγουμε από αυτήν τη λυπηρή κατάσταση. Πρέπει η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών να αρχίζει από το Δημοτικό παράλληλα με τα Νέα Ελληνικά. Επίσης, πρέπει να ιδρυθεί Ινστιτούτο Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, στο οποίο κάποιος θα μπορεί να κάνει περαιτέρω σπουδές στα Αρχαία. Τα βοηθήματα που κυκλοφορούν, θα πρέπει να δίνονται μόνο στους καθηγητές και όχι στους μαθητές.

Συγχαρώστε με, που αναφέρθηκα τόσο σύντομα σε ένα τόσο σημαντικό θέμα. Ευχαριστώ πολύ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Να σε συγχαρώ, συνάδελφε Απόστολε, και για τη διάθεση αυτοκριτικής –γιατί συνήθως, όλοι μας πρώτα κάνουμε κριτική και ελάχιστα αυτοκριτική– αλλά και για τις αναφορές στις ρίζες μας και τον πολιτισμό μας, χρέος που έχουμε όλοι μας.

Ο συνάδελφος Ευθύμιος Βασιλόπουλος έχει το λόγο.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ (Β' Αθηνών): «Κατέχοντας τη Γνώση, μπορεί και πρέπει να καταπολεμήσει την άγνοια και την αμάθεια. Κατέχοντας την Αλήθεια, μπορεί και πρέπει να εξοβελίσει το ψέμα και την απάτη. Κατέχοντας την Ομορφιά, μπορεί και πρέπει να εξαφανίσει την ασχήμια. Κατέχοντας την Αρετή, μπορεί και πρέπει ν'αντισταθεί στην κακότητα, στη βία, στο μίσος, στη χυδαιότητα».

Υπέροχος πραγματικά, ο τρόπος, με τον οποίο ο Μάριος Πλωρίτης παρουσιάζει τον πνευματικό άνθρωπο, εκείνον που, κατέχοντας καιρία θέση στην κοινωνία, επηρεάζει τους απλούς ανθρώπους για την επίτευξη κοινών στόχων και σκοπών. Τους διανοούμενους της κάθε εποχής, όπου ο νους όλου του κόσμου συλλογίζεται και αναζητά, όταν ο πολιτισμός περνά κρίση. Και ενώ παλιότερα υπήρχαν άνθρωποι που με τις επαναστατικές ιδέες τους χάραζαν βαθιά τομή στην κίνηση του πνεύματος, όπως ο Αριστοτέλης και ο Σωκράτης, σήμερα δυστυχώς, οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν σιωπήσει και έχουν συνηθίσει να σιωπούν.

Βέβαια, η λακωνικότητα έχει θεωρηθεί αρετή και η σιωπή χρυσός, αλλά για τον πνευματικό άνθρωπο καταντά υποχωρητικότητα και πραγματικός ξεπεσμός. Και ίσως, κανείς δεν συγχωρείται πιο δύσκολα από το δημιουργό, που αφήνει το μισοτελειωμένο έργο του να φθαρεί από το χρόνο και αφήνεται σε μια συνεχή κατάσταση λήθαργου και «αγρανάπαυσης».

Δυστυχώς, όμως, τα δείγματα της υπολειπόμενης των πνευματικών ταγών είναι εμφανή, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, στη σημερινή κοινωνία. Οι περισσότεροι λειτουργούν τώρα πια σε κλειστούς κύκλους και σε κλειστές ομάδες αλληλοθαυμασμού, αλληλοϋποστήριξης και αλληλοπροβολής, όπου δεν χωράει η αντικειμενική κριτική και η ενεργοποιημένη άρνηση, αλλά η αφ' υψηλού διαμαρτυρία.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε, επίσης, πως οι περισσότεροι προέρχονται από μικροαστικά στρώματα, με αποτέλεσμα να «αιωρούνται» ανάμεσα στους μεγαλοαστούς και τον πολύ λαό. Έτσι, ενώ ερωτοτροπούν με την ιδέα ότι θα βοηθήσουν κάποτε το λαό να δει την αλήθεια, η λαοφιλία τους είναι μόνο επιφανειακή. Στην ουσία, όμως, περιφρονούν το λαό και διαφοροούν για την εξύψωση του μορφωτικού του επιπέδου, και το κρυφό τους όνειρο είναι να τους αποδεχθεί μια μέρα η υψηλή κοινωνία. Έτσι, έχουν καταντήσει θεράποντες των λίγων και όχι ηγέτες των πολλών. Η μεγαλοστομία τους δε συνοδεύεται από καμία ικανότητα εφαρμογής στην πράξη,

καμία ετοιμότητα θυσίας για χάρη των ιδανικών που υποτίθεται ότι υπηρετούν, ενώ αρκούνται τώρα πια μόνο στην αυτοϊκανοποίηση, λόγω της αυταρέσκειάς τους. Για να αντιμετωπίσουμε, όμως, το πρόβλημα της υπολειπόμενης πνευματικής ανθρωπότητας θα πρέπει να αναζητήσουμε τα αίτια της γέννησης του προβλήματος και να το καταπολεμήσουμε ακριβώς εκεί, πριν ακόμη προλάβει να εκδηλωθεί. Οι πνευματικοί ταγοί, λοιπόν, έχουν περιθωριοποιηθεί, αναγκασμένοι να δείξουν υποταγή στα κελεύσματα της κάθε πολιτικής ηγεσίας που νιώθει έντονη την απειλή, να προέρχεται μέσα από τη θαρράλλια έκφραση της γνώμης και την πνευματική εντιμότητά τους. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν θα πρέπει να θεωρήσουμε ως μόνους υπαίτιους τους εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας, καθώς και την κρίση αυτή. Υπάρχουν και άλλες αιτίες, δείγματα οι περισσότερες της κρίσης του πολιτισμού, και της σύγχρονης νοστοροπίας που επικρατεί. Σε μια εποχή, λοιπόν, ευδαιμονισμού, είναι απόλυτα λογικό να δημιουργείται ο ατομικισμός. Έτσι, οι ταγοί περιορίζονται στην ατομική τους ζωή και ζουν κομματιασμένοι, χωρίς να ανησυχούν για την εύρεση τρόπων που θα οδηγήσουν στην ενότητα. Η παραδοσιακή διάνοηση δεν μπόρεσε να αντισταθεί, λοιπόν, στο καινούργιο πνεύμα του ωφελιμισμού και της τεχνολογικής λογικής που άρχισε να κατακτά τη χώρα μας και οδήγησε στην επαγγελματοποίηση του λειτουργήματος που επιτελούν. Σε μια εποχή σαν τη δική μας, όπου ο άνθρωπος έπαψε να πιστεύει στον άνθρωπο και στο Θεό, διατρέχουμε μια περίοδο ηθικής κρίσης που πλήττει και τους πνευματικούς ανθρώπους. Η αποκοπή, ακόμα, από την ελληνική πραγματικότητα και η άκριτη μεταφορά ξενόφερτων ιδεολογικών ρευμάτων, χωρίς την απαραίτητη μετουσίωση, με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη γίνονται καταληπτά από τις πλατιές λαϊκές μάζες στις οποίες μάλιστα θα έπρεπε να απευθύνονται. Περισσότερο, όμως, υπεύθυνος απ' όλους είναι ο τύπος και κυριότερα η τηλεόραση που προβάλλει τα λάθος πρότυπα, πρότυπα κυρίως αμερικάνικα, που μόνο ωφέλιμα δεν μπορούν να αποβούν για το ευρύ κοινωνικό σύνολο. Έτσι τα Μ.Μ.Ε. ασκούν «εμπάργκο» στους πνευματικούς ανθρώπους και προβαίνουν στον εκούσιο παραγκωνισμό τους, αφού θέλουν το λαό, αδαή, αμόρφωτο, φιλήδονο και ανίκανο να ασκήσει κριτική και να επιλέξει το φρόνιμο και το πρόπον. Δεν προβάλλουν, λοιπόν, ανθρώπους του πνεύματος με άμεση επίδραση στο λαό, που καταντά έτσι όχλος. Ευτυχώς, όμως, πάντοτε υπάρχουν οι λίγοι, οι γνήσιοι πνευματικοί άνθρωποι και πάνω σε αυτούς θα πρέπει να στηριχθεί η όλη προσπάθεια για την εξυγίανση του κύκλου των διανοούμενων και την αναβίωση του πραγματικού τους ρόλου. Ποιος όμως αλήθεια είναι και πρέπει να είναι ο ρόλος των πνευματικών ταγών στη σημερινή κοινωνία; Σίγουρα, πάντως, όχι η χρησιμοποίηση των αποφθεγμάτων τους ως τίτλων εκθέσεων στις εκάστοτε πανελλήνιες εξετάσεις. Είναι ανάγκη, λοιπόν, με ελεύθερο πνεύμα και φρόνιμα, να αντιμετωπίζουμε το κάθε πρόβλημα της ζωής και να

επιδιώκουν την ηθική και πνευματική ολοκλήρωση των γύρω τους. Οι γνήσιοι πνευματικοί άνθρωποι, λοιπόν, θα πρέπει μέσα από την ευπρέπεια των λόγων τους και τη συνέπεια των αρχών τους να δίνουν υποδείγματα βίου, σκέψης και συμπεριφοράς γενικότερα. Είναι εκείνοι που θα καταπολεμήσουν την αμάθεια, την άγνοια και την αδικία και θα αγωνισθούν σθεναρά για τον περιορισμό των δυνάμεων της διαφθοράς που προσβάλλουν το σύγχρονο πολιτισμό και υπονομεύουν τη δημοκρατία. Οι πνευματικοί ταγοί γκρεμίζουν το κατεστημένο για να ανοίξουν νέους δρόμους και να δημιουργήσουν ένα νέο κόσμο, όσο το δυνατόν πιο κόντα στον κόσμο των απόκρυφων οραματισμών τους, τον κόσμο τον ιδανικό. Το κύριο, όμως, χρέος τους είναι να αγωνισθούν για την πνευματική διαύγεια των συνανθρώπων τους και ιδιαίτερα των νέων, που περισσότερο από ποτέ έχουν την ανάγκη για πολύτιμη διδασχία, μένοντας πάντα συνεπείς ακόμα και αν αυτό επιβάλλει θυσίες. Θα πρέπει, επίσης, να βοηθήσουν τη σύγχρονη κοινωνία να οδηγηθεί στην ισομερή ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού της, έτσι ώστε να σταματήσει να επιδεικνύει μόνο την οικονομική της ευρωστία, αλλά να προβάλλει την πνευματική της ισχύ, την ισχύ του λόγου της ή και την ηθική της δύναμη.

Και βέβαια, ο ρόλος τους σήμερα για την ελληνική κοινωνία γίνεται ακόμα σημαντικότερος, καθώς στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης οφείλουν να θωρακίσουν τον Ελληνισμό, αναδεικνύοντας στον ευρωπαϊκό «περίγυρο» την τεράστια αξία του πολιτισμού μας.

Μα πάνω απ' όλα είναι ανάγκη να αποτελέσουν θεματοφύλακες των αξιών του έθνους μας, αγωνιζόμενοι παράλληλα για τη δημιουργία μιας νέας εθνικής ιδεολογίας, κάτι που αδυνατούν να δώσουν οι σύγχρονοι πολιτικοί.

Όπως, λοιπόν, διαπιστώνουμε απ' όλα τα παραπάνω, όταν η «κουλούρα» των πνευματικών ταγών ασκείται κάτω από την επιρροή οικονομικών, πολιτικών ή και άλλων σκοπιμοτήτων, χάνει την πολιτιστική και την πνευματική της κατεύθυνση, αφού γίνεται όργανο συμφερόντων. Όταν, όμως, αποτελεί γνήσια έκφραση της ελεύθερης βούλησής τους και όταν αξιοποιείται στην κοινωνία, όπου αυτοί απευθύνονται με το έργο τους, επιτελεί λειτουργία καθαρά κοινωνική.

Και, ίσως, μόνο τότε πραγματοποιηθεί αυτό που ο Πλάτωνας επιζητούσε στην πολιτική φιλοσοφία. Πίστευε, λοιπόν, ότι άριστη Πολιτεία μπορούν να οργανώσουν μόνο οι ενάρετοι άνθρωποι, οι άνθρωποι του πνεύματος.

Αυτό είναι και το μεγάλο χρέος της πνευματικής ηγεσίας, να διαφωτίσει, αλλά και να αναλάβει η ίδια δυναμικά πρωταρχικούς ρόλους στην προσπάθεια για την πρόοδο της κοινωνίας και της Πολιτείας έτσι, ώστε αυτή να γίνει ιδανική, όπως και ο Πλάτωνας την ονειρευόταν.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):
Θα ήθελα να σας συγχαρώ κ. συνάδελφε, γιατί πράγματι είναι αλήθεια ότι η κυριαρχία της εικόνας και των Μ.Μ.Ε. αλλοιώνει τις αξίες.

Ο κ. Μωραΐτης έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ (Ν. Φθιώτιδας): Η Ελλάδα διανύει την περίοδο αυτήν μια ιδιαίτερα κρίσιμη καμπή της ιστορίας της. Ένα μόλις βήμα πριν την ευρωπαϊκή ενοποίηση, περιστοιχισμένη από γείτονες που εποφθαλμιούν τα εδάφη της ή την ιστορική κληρονομιά του έθνους μας, και με ορισμένα εξαιρετικής σοβαρότητας εσωτερικά προβλήματα να επιλύσει, έχει φθάσει σε ένα σημείο στο οποίο οι αποφάσεις των ηγετών της θα σταθούν κρίσιμες όχι μόνο για το παρόν της, αλλά κυρίως για το μέλλον της, καθώς και για την διαφύλαξη του παρελθόντος της.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια τίθεται το ερώτημα, κατά πόσο η σύγχρονη ελληνική παιδεία είναι αρκετά δυναμική και ανταγωνιστική, ώστε να προσφέρει στους νέους της Ελλάδας τα απαραίτητα εφόδια που χρειάζονται σήμερα, αλλά και για το μέλλον στο πλαίσιο της Ε.Ε. και του διεθνούς χώρου.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική παιδεία είναι πολλά και σημαντικά. Ξεκινούν από την προσχολική αγωγή και φθάνουν στη μεταπτυχιακή εκπαίδευση.

Η προσχολική αγωγή δεν έχει θεσμοθετηθεί κατά τρόπο, ώστε να είναι επαρκής για τη χώρα μας. Έτσι παραγνωρίζεται ο ρόλος του νηπιαγωγείου στην κοινωνικοποίηση των μικρών παιδιών, και δεν μπορεί να γίνει ομαλά η μετάβαση στο δημοτικό σχολείο.

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση η κατάσταση χαρακτηρίζεται γενικώς καλή. Προβλήματα όμως, όπως το εναλλασόμενο ωράριο και η δημιουργία κενών, αφού επιτρέπεται η απρόσκοπτη μετάβαση από τη μία τάξη στην άλλη, δημιουργούν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες για το Γυμνάσιο, δεδομένου μάλιστα ότι δεν μπορεί στο δημοτικό να καθιερωθεί θεσμός, όπως οι μεταξισταθεί.

Η μέση εκπαίδευση συγκεντρώνει τις περισσότερες ελλείψεις. Κατ' αρχήν στο Γυμνάσιο προστίθενται μαθήματα χωρίς αναπροσαρμογή των σχολικών προγραμμάτων, με αποτέλεσμα να μη μπορεί ποτέ να καλυφθεί η ύλη. Επίσης, η εκμάθηση των ξένων γλωσσών είναι υποβαθμισμένη. Η παραπαιδεία αποτελεί ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα, έχει γίνει όμως ταυτόχρονα άκρως απαραίτητη για όσους επιθυμούν να περάσουν στην τρίτη βαθμίδα της εκπαίδευσης. Η όλη διαδικασία προετοιμασίας για τις πανελλήνιες είναι εξαιρετικά αντιπαιδαγωγική και ψυχοφθόρα, ενώ το αδιάβλητο των εξετάσεων δεν αντισταθμίζει το γεγονός ότι είναι ένα άδικο σύστημα, που δεν λαμβάνει υπόψη την ψυχολογική φόρτιση των νέων. Επιπλέον, η έλλειψη δυνατότητας επιλογής μαθημάτων στο Λύκειο, εξαναγκάζει τους μαθητές να κατανοούν εξίσου μαθήματα αυξανόμενου βαθμού δυσκολίας. Η τεχνολογική εκπαίδευση, εκτός από τα ΤΕΛ, είναι υπερβολικά στοιχειώδης και ο επαγγελματικός προσανατολισμός βρίσκεται σε εμβρυσική κατάσταση. Δεν υπάρχει ακόμη επαρκές διδακτικό προσωπικό κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, γεγονός που δημιουργεί πολλά προβλήματα. Ταυτόχρονα, η αισθητική

αγωγή του μαθητή και η καλλιέργεια του χαρακτήρα του, όπως και το γεγονός ότι διορίζονται ελλιπώς καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί, έχει σαν αποτέλεσμα οι καθεαυτο καθηγητές να παραμένουν αδιόριστοι.

Η πανεπιστημιακή παιδεία αντιμετωπίζει προβλήματα αλλά σε μικρότερη κλίμακα, είτε λόγω κακής οργάνωσης είτε λόγω απεργιών. Όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές, αυτές στη χώρα μας είναι κάτι το άγνωστο.

Όσον αφορά τα προβλήματα ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας μας, θα πρέπει να αναφέρουμε τα ανεπαρκή κτήρια, την έλλειψη φυσικοχημικών εργαστηρίων, γυμναστηρίων και αιθουσών γυμναστικής, πληροφορικής και άλλων μαθημάτων. Υπάρχει, ακόμη, πρόβλημα με τα σχολικά συγκροτήματα που βρίσκονται σε θορυβώδεις αστικές περιοχές και με φοβερή έλλειψη πρασίνου. Υπάρχουν ακόμη προβλήματα αισθητικής και αρχιτεκτονικής, τα οποία επιτείνονται από τα προβλήματα της καθαριότητας και καθιστούν απρόσιτα και βλοσυρά τα κτίρια στους μαθητές, επηρεάζοντας την ψυχολογία τους.

Πρέπει, επίσης, να αναφέρουμε την αποστήθιση, που εμποδίζει τη γόνιμη εκμάθηση και ότι τα βιβλία, πολλές φορές, υπερβαίνουν τις γνώσεις των μαθητών.

Ένα ιστορικό λάθος, που χαρακτηρίζει την ελληνική παιδεία, είναι ότι κάθε μεταρρυθμιστική προσπάθεια αποτελεί απλή μεταφορά του συστήματος κάποιου άλλου κράτους.

Μπορούμε ακόμη να αναφέρουμε και το πρόβλημα της βαθμολογίας.

Για όλα αυτά τα προβλήματα, θα μπορούσα να αναφέρω μια σειρά από μέτρα, τα οποία είναι τα εξής:

Κατ' αρχήν, η μεταρρύθμιση θα πρέπει να αρχίσει από τα απολύτως αναγκαία (κτίρια, υλικοτεχνική υποδομή κ.λπ.). Θα πρέπει να καθορισθούν οι στόχοι που θέλει να θέσει η ελληνική παιδεία και να δοθεί επαρκής χρόνος για την αναθεώρηση των σχολικών εγχειριδίων. Να προσαρμοσθεί η ύλη των μαθημάτων στις διδακτικές ώρες. Να συστηματοποιηθεί η διδασκαλία των ξένων γλωσσών, της πληροφορικής και της τεχνολογίας. Να δοθεί περισσότερη προσοχή στην ανθρωπιστική παιδεία των μαθητών και να λάβουν να αποτελούν ταμπάκι για τη σύγχρονη εκπαίδευση προβλήματα όπως τα ναρκωτικά, το AIDS, η πυρηνική απειλή και άλλα. Θα πρέπει να καθιερωθεί η αισθητική αγωγή των μαθητών και να εισαχθούν οπτικοακουστικά μέσα στη διδασκαλία των μαθητών. Θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η παραπαιδεία. Θα πρέπει να καταπολεμηθεί ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός από το δημοτικό σχολείο. Να ενισχυθεί το κύρος της τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Θα πρέπει, ακόμη, τα συστήματα των ξένων χωρών να χρησιμεύσουν ως υποδείγματα και, τέλος, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες και τα προβλήματα της εφηβικής ηλικίας, τα ενδιαφέροντα, οι ασχολίες και οι ανησυχίες των εφήβων.

Θα ήταν σφάλμα να πει κανείς ότι η ελληνική παιδεία δεν

παρουσιάζει και θετικά στοιχεία. Δεν είναι, όμως, δυνατό ούτε επιτρεπτό να ελπίζουμε ότι το ελληνικό δαιμόνιο θα θριαμβεύει πάντα με κάποιο τρόπο. Η παιδεία είναι σε θέση να παράσχει στους Έλληνες τα αναγκαία για να ωφελήσουν τη χώρα τους και να διαπρέψουν στο διεθνή στίβο, κυρίως μάλιστα από τη στιγμή που ο λαός μας είναι φορέας μιας μακροχρόνιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Ελένη Χαντζάρα έχει το λόγο.

ΕΛΕΝΗ ΧΑΝΤΖΑΡΑ (Α' Αθήνας): Κύριε Πρόεδρε, πιστεύω ότι ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα που πρέπει να εξετάσουμε είναι η προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό και κυρίως στις χώρες της Ε.Ε. Ο πολιτισμός της Ελλάδας έχει γαλουχήσει την πλειοψηφία των χωρών του εξωτερικού, γ'αυτό θα πρέπει η Ελλάδα να μπορεί να προβάλλει μια αξιοπρεπή πολιτιστική εικόνα προς τα έξω. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός θα πρέπει να συμβάλλουμε όλοι και η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να έχει δύο σκέλη, τα οποία θα έχουν άμεση σχέση με τους νέους και κυρίως με εφήβους.

Το ένα σκέλος θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε ο αγώνας για πολιτιστική παιδεία και καλλιέργεια των νέων, μέσα στα πλαίσια των σχολικών λειτουργιών, από την πρώτη Δημοτικού έως την τρίτη Λυκείου. Η λογοτεχνία, η ποίηση, η ζωγραφική, η μουσική, αλλά και κάθε μορφή τέχνης θα πρέπει να κατέχουν σημαντική θέση μέσα σε κάθε σχολείο, σε κάθε νεανική ψυχή. Με τον τρόπο αυτόν οι νέοι και, κυρίως, οι έφηβοι θα αποκτήσουν όχι μόνο πολιτιστικές γνώσεις, αλλά πολιτιστική κρίση, που θα τους δίνει τη δυνατότητα να κρίνουν, να επικρίνουν και κυρίως να προστατεύουν τα παραδοσιακά πολιτιστικά στοιχεία της χώρας τους.

Το δεύτερο και εξίσου σημαντικό βήμα θα πρέπει να είναι η προώθηση του ελληνικού πολιτισμού στις χώρες του εξωτερικού και, κυρίως, στις χώρες της Ε.Ε., οι οποίες είναι κοινά αποδεκτό σήμερα ότι προσπαθούν καθημερινά να υποβαθμίσουν το ρόλο και την πολιτιστική ταυτότητα της χώρας μας. Και στο έργο αυτό, πρωτοποριακό ρόλο θα παίξουν οι νέοι με τα όνειρα και τις ιδέες τους.

Μια τέτοια ιδέα είναι και η καθιέρωση των Πανελλήνιων Πολιτιστικών Εκδηλώσεων ετησίως, με έδρα την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Εκδηλώσεις, που θα προωθούνται στην Κύπρο και στις χώρες της Ε.Ε. Για να υλοποιηθεί κάτι τέτοιο και, μάλιστα, από παιδιά που θα λειτουργούν μέσα στα ηλικιακά πλαίσια της σχολικής ζωής, θα πρέπει να υπάρχει ουσιαστική υλική και ηθική συμπαράσταση από τις κρατικές υπηρεσίες. Μια τέτοια προσπάθεια, πιστεύω ότι όχι μόνο θα βελτιώνει τις σχέσεις της Ελλάδας με τις χώρες του εξωτερικού, αλλά θα αναβάθμιζε το πολιτιστικό επίπεδο των Ελλήνων και κυρίως των νέων, γιατί η Ελλάδα είναι μοναδική και οι νέοι της αξίζουν ένα αύριο, που θα την κάνει όχι απλώς μοναδική, αλλά ουσιαστικά ανώτερη, όπως είναι και αυτοί. Αυτοί, που αγωνίζονται και επιθυμούν όχι απλώς

ένα καλό, αλλά ένα καλύτερο αύριο, ένα καλύτερο μέλλον.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Επειδή από συναδέλφους ετέθη το θέμα της ευρωπαϊκής διάστασης της γνώσης, της παιδείας και του πολιτισμού, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι πριν δεκαπέντε ημέρες εγγράφη στον ελληνικό Τύπο ότι γίνεται μια προσπάθεια από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και την Αγγλία να φτιαχτεί το Πρότυπο Πανεπιστήμιο της Ευρώπης. Στην περσινή Έκθεση της Ειδικής Συνόδου Κορυφής του Λουξεμβούργου για την κατάσταση της παιδείας στην Ευρώπη, ο Εισηγητής είπε ότι από τα 850 κρατικά πανεπιστήμια των 15 ευρωπαϊκών χωρών είναι ζήτημα αν την επόμενη πενταετία τα 100 θα έχουν τη διάσταση της ανταγωνιστικότητας, που κάποιοι από εσάς άγγιξε προηγουμένως.

Είναι πραγματικά ένα πολύ μεγάλο κεφάλαιο και χαίρομαι που υπάρχει προβληματισμός. Το λόγο έχει η Δέσποινα Ελευθεριάδου.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ (Νομός Σερρών): Θέλω να εκφράσω τη χαρά μου που βρίσκομαι κοντά σας και έχω την ευκαιρία να παρουσιάσω τις δικές μου ιδέες, γιατί όπως γνωρίζετε, τα παιδιά της επαρχίας μειονεκτούν και δεν έχουν ίσες ευκαιρίες με τα παιδιά των μεγάλων αστικών κέντρων.

Θα αναφερθώ στο δεύτερο κεφάλαιο της Σύνοψης Κειμένων, που αφορά την εκπαιδευτική πολιτική και την εκπαίδευση. Αυτό που με απασχολεί ιδιαίτερα είναι τα σχολικά βιβλία. Τα περισσότερα είναι κακογραμμένα και χρησιμοποιούν εξειδικευμένους όρους, που πολλές φορές αδυνατούμε να κατανοήσουμε. Αυτό απωθεί τα παιδιά από τα σχολικά βιβλία και λόγω της κακής εικόνας που έχουν στο μυαλό τους, και από τα εξωσχολικά βιβλία.

Θα ήθελα να εκθέσω τη γνώμη μου για τα βιβλία της ιστορίας. Κάθε χρόνο διδασκόμεθα σχεδόν τα ίδια ιστορικά γεγονότα, όπως π.χ. την Ελληνική επανάσταση, όμως αυτό έχει ως επακόλουθο να μην γνωρίζουμε τίποτα για κάποια άλλα, εξίσου σημαντικά γεγονότα, όπως το Μακεδονικό ζήτημα. Πώς, λοιπόν, οι Σκοπιανοί να μη διεκδικούν τη Μακεδονία μας, όταν εμείς δεν κάνουμε και δεν ξέρουμε τίποτα γ' αυτή; Λένε πως με ένα βιβλίο μπορείς να ταξιδέψεις σε μέρη μακρινά και ονειρεμένα. Το πιστεύω αυτό. Γι' αυτό προτείνω τον εκσυγχρονισμό των βιβλίων, ώστε να τα θεωρούμε φίλους μας και να τα βλέπουμε με συμπάθεια.

Επιπροσθέτως, θα ήθελα να διατυπώσω κάποιους προβληματισμούς μου σχετικά με τον υλικό και εργαστηριακό εξοπλισμό των σχολείων. Στο σχολείο μου διαπιστώνω καθημερινά μια τραγική κατάσταση. Τα σχολεία της επαρχίας είναι παραμελημένα από την Πολιτεία και αργοσβήνουν μέρα με τη μέρα. Οι ελλείψεις είναι γνωστές και τις έχουμε ακούσει δεκάδες φορές. Κατ' αρχήν υπάρχει έλλειψη γυμναστηρίων, βιβλιοθηκών, αιθουσών, εργαστηριακού εξοπλισμού κ.λπ.

Θα σας αναφέρω ένα γεγονός που μου συνέβη. Δε θα ξε-

χάσω, όταν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς ένας καθηγητής προσπάθησε να μας δείξει κάποιο πείραμα με ένα παλιό αντικείμενο. Στην προσπάθειά του να γυρίσει το μοχλό του αντικειμένου, αυτό ξεβιδώθηκε και, ευτυχώς, μόλις γλυτώσαμε από κάποιο ατύχημα. Από τότε ο καθηγητής μας έλεγε συνεχώς τη λέξη: «φανταστείτε». Δηλαδή: «φανταστείτε πως, αν κάναμε αυτό το πείραμα, θα συνέβαινε αυτό ή το άλλο», αν είχαμε βέβαια τον κατάλληλο εργαστηριακό εξοπλισμό.

Μπορεί, βέβαια, εμείς οι έφηβοι να ζητούμε να μην υπάρχει το φαινόμενο της αποστήθισης στα σχολεία και τη θέση της να πάρει η κριτική και η φαντασία, ωστόσο η Πολιτεία θέλει άλλου είδους φαντασία να εισάγει στα σχολεία.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):
Το λόγο έχει η Γεωργία Τσιούμα.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΣΙΟΥΜΑ (Νομός Τρικάλων): Γνωρίζουμε όλοι μας πως όλα σχεδόν τα προβλήματα ενός κράτους πηγάζουν από την έλλειψη παιδείας. Αυτό και μόνο μας ωθεί στο να θεωρούμε την αναβάθμιση της εκπαίδευσης αναγκαία για την απόκτηση παιδείας. Προτείνουμε αναβάθμιση της γλώσσας, που είναι το ύψιστο μέσο της επικοινωνίας.

Η κοινωνία μας σήμερα απορρίπτει τη γλώσσα, γιατί δεν τη χρειάζεται. Άλλωστε, μια κοινωνία που δεν κοινωνεί τι να την κάνει τη γλώσσα; Πρέπει να διδάσκονται όλα τα στάδια της γλώσσας στο σχολείο, από την αρχαία μέχρι τη νεοελληνική και να παύσει να ισχύει η ιδεολογία ότι η αρχαία ελληνική γλώσσα είναι ξένη.

Ζητούμε, οι ιθύνοντες των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να είναι άριστοι χειριστές της ελληνικής γλώσσας, γιατί για το Νεοέλληνα, που προτιμά τον ήχο και την εικόνα, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης αποτελούν φορέα κοινωνικοποίησης και μόρφωσης. Επίσης, προτείνουμε μεταγλώττιση των ξένων εκπομπών, όπως γίνεται σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

Ας αναφερθούμε στα «αίσχη», των τελευταίων ημερών. Άνθρωποι των Γραμμάτων εναντίον ανθρώπων του Νόμου. Καθηγητές εναντίον ΜΑΤ και φυσικά μιλάμε για την κατάργηση της Επετηρίδας. Η Επετηρίδα δεν ήταν ό,τι καλύτερο, αλλά γνώριζαν οι πτυχιούχοι ότι κάποτε θα απασχοληθούν στο δημόσιο τομέα, θα ασκήσουν το επάγγελμά τους και θα εφαρμόσουν τις γνώσεις τους. Ο νέος τρόπος κάλυψης των θέσεων του Δημοσίου δίνει την αίσθηση της προχειρότητας και φυσικά το Κράτος δεν έχει δώσει τέτοια δείγματα, που επιτρέπουν να είμαστε βέβαιοι ότι το προτεινόμενο σύστημα θα είναι και αξιοκρατικό.

Προτείνουμε μείωση του αριθμού των εισαγομένων στις Σχολές των ΑΕΙ και των ΤΕΙ. Μείωση του ορίου συνταξιοδότησης, κάλυψη κενών θέσεων του Δημοσίου. Προτείνουμε οι λήψεις των αποφάσεων για εκπαιδευτικά ζητήματα να λαμβάνονται από διακομματικές επιτροπές, ώστε να αποτραπεί το θλιβερό φαινόμενο της αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε τετραετία.

Όσον αφορά, το χώρο της παράδοσης και του πολιτισμού προτείνουμε προστασία των μνημείων και των κειμηλίων της εθνικής μας κληρονομιάς, γιατί είναι η παράδοσή μας και η πολιτιστική μας ταυτότητα, η πορεία της Ελλάδας στις χιλιετηρίδες, οι αποδείξεις μιας φωτεινής πορείας, ενός λαμπρού παρελθόντος. Ίδρυση μουσείων για τη στέγαση των αγαλμάτων, σκληρές τιμωρίες για τους αρχαιοκάπηλους, που πρέπει να αντιμετωπίζονται ως δολοφόνοι, γιατί δολοφονούν ένα έθνος. Ίσως αυτό να είναι απόλυτο, αλλά πιστεύω πως αν μελετήσουμε τις επιπτώσεις της αρχαιοκαπηλίας δεν θα θεωρήσουμε τον όρο «δολοφόνοι» ιδιαίτερα σκληρό. Γνωρίζουμε, ότι η τάξη επέρχεται μόνο με σκληρότητα και όχι βία.

Πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα των Ελγινείων. Απαιτούμε την επιστροφή τους στην πατρίδα μας, αφού το μοναδικό επιχείρημα των Άγγλων για καλύτερη προστασία, διαφενδεται σήμερα, και πολύ περισσότερο μετά τα δημοσιεύματα, που τους φέρουν να έχουν καταστρέψει λεπτομέρειες των αγαλμάτων.

Οι προτάσεις μας μπορεί να φαντάζουν ουτοπικές, αλλά είμαστε νέοι και μπορούμε να ονειρευόμαστε. Έτσι δεν είναι;

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):
Παρακαλώ τη συνάδελφο, τις προτάσεις, που μας ανέφερε, και δεν συμπεριλαμβάνονται στη σύνθεση κειμένων, να τις καταθέσει στο Προεδρείο για να συμπεριληφθούν στα συμπεράσματα της Επιτροπής μας.

Το λόγο έχει η Χριστίνα Κόγια.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΓΙΑ (Νομός Φθιώτιδας): Όπως όλοι γνωρίζουμε, στο κατώφλι του 2000 ζούμε σε μια εποχή δικαιολογημένα γρήγορων ρυθμών τόσο στο χώρο της εργασίας όσο και στον οικογενειακό βίο και στην προσωπική ζωή. Εξαιρούνται, βέβαια, κάποιες διαδικασίες που επιβραδύνουν και δυσκολεύουν τη ζωή μας, όπως για παράδειγμα η γραφειοκρατία.

Οι νέοι είναι τα θύματα αυτής της κατάστασης όχι μόνο γιατί στη σημερινή εποχή οι απαιτήσεις είναι εξαιρετικά μεγάλες, αλλά και γιατί οι περισσότεροι από αυτούς ξοδεύουν αρκετές από τις ώρες τους στην παραπαιδεία, δηλαδή ασχολούμενοι με τα φροντιστήριά τους. Ωστόσο, το πρόβλημα δεν έγκειται εκεί, αλλά είναι σημαντικό να ασχοληθούμε με την έλλειψη του ελεύθερου χρόνου και την κακή διάθεσή του που απορρέει από τις παραπάνω διαπιστώσεις.

Ο έφηβος δεν εκτιμά σήμερα τη ζωτική σημασία του ελεύθερου χρόνου για τη ζωή και την πνευματική δημιουργία και τη μεγάλη σημασία του για την εξισορρόπηση του ανθρώπινου πνεύματος και σώματος, της ύλης και της ψυχής, όπως έλεγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι: «νους υγιής εν σώματι υγεί». Πολλοί από μας σοκάρονται, αναλογιζόμενοι τα μεγάλα ποσοστά βίας και εγκληματικότητας που εμφανίζονται τα Σαββατοκύριακα. Τότε, δηλαδή, που αυξάνουν τα χρονικά πλαίσια του ελεύθερου χρόνου, αφού, αντί να προκαλέσει ένασμα για δημιουργία, οδηγεί στην ανία και στην πλήξη.

Ένα σημείο αναμφίβολα που αξίζει να θίξουμε είναι η πωχή και ασύνετη διάθεση του χρόνου. Και μόνο να αναφερθεί κανείς σε παγκόσμιες και τοπικές στατιστικές με δειγματοληψία από το χώρο των νέων της ηλικίας μας, θα διαπιστώσει ότι το περιεχόμενο της ψυχαγωγίας είναι εξαιρετικά χαμηλού επιπέδου. Αν επιτρέπεται, βέβαια, να χωρίζουμε την ψυχαγωγία σε επίπεδα. Έτσι ή αλλιώς είναι εξαιρετικά χαμηλής ποιότητας.

Το βιβλίο δεν είναι μια λέξη άγνωστη στους πολλούς, αφού έχει μια θέση αναμφίβολα σημαντική σε όλα τα λεξικά. Ωστόσο το διάβασμά του γίνεται σπάνια. Η ποιότητα των βιβλίων φθίνει με τον καιρό και περιφρονούνται βιβλία σχετικά με τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς. Το ίδιο ισχύει και για τα βιβλία άλλων μεγάλων σύγχρονων συγγραφέων.

Ο κινηματογράφος, μία από τις πιο αγαπημένες νεανικές ασχολίες, παρασύρεται από τη φαινομενική ομοιομορφία, τη μόδα, όπως λένε οι περισσότεροι, που είναι και κυρίαρχο στοιχείο της εποχής μας. Ενώ θσιιάζεται στο βωμό της εμπορικότητας και ασχολείται με την επιφανειακή θεώρηση των πραγμάτων και των προβλημάτων, που απασχολούν το σύγχρονο άνθρωπο.

Όπως είναι, βέβαια, ευνόητο με τη λέξη «θέατρο» δεν αναφερόμαστε μόνο στη σάπια και την επιθεώρηση, που δεν προσφέρουν στον άνθρωπο τίποτε άλλο, παρά μόνο τη στιγμιαία ψυχική αγαλλίαση, αφού το γέλιο πηγάζει από την αισχρολογία, τις συνεχείς και επαναλαμβανόμενες ύβρεις για πρόσωπα, θεσμούς και γεγονότα της σύγχρονης καθημερινότητας και όχι από πηγαία έξυπνη και πνευματώδη σκέψη, που εμφανίζεται τόσο στην κωμωδία όσο και στο αρχαίο και σύγχρονο δράμα και προσφέρει σπουδαίο πνευματικό έργο.

Μεγαλύτερο κεφάλαιο, ωστόσο, του προβλήματος αποτελεί η μουσική, όχι μόνο γιατί επηρεάζει σημαντικά την ανθρώπινη ψυχή, αλλά και γιατί μπορεί να αποτελέσει μέσο διακίνησης μηνυμάτων. Και αυτό γιατί, αφ' ενός οι νέοι επικοινωνούν μέσω αυτής και αφ' ετέρου λόγω του ότι η διακίνηση αυτών των μηνυμάτων και των ιδεών γίνεται αβίαστα και ευχάριστα. Όπως είναι φυσικό, το πρόβλημα παρουσιάζει και άλλες παραμέτρους, αλλά είναι αναγκαίο να σταθούμε τώρα στις προσπάθειες επίλυσής του ή και τον περιορισμό του. Η Πολιτεία μπορεί να βοηθήσει στην αύξηση του ελεύθερου χρόνου αρχικά, περιορίζοντας την παραπαιδεία. Πράγμα που είναι εφικτό με την αναβάθμιση της προσφερόμενης εκπαίδευσης και την προσφορά σφαιρικής και ολοκληρωμένης ανθρωπιστικής, αλλά και τεχνοκρατικής παιδείας, έτσι ώστε να διατηρούνται οι ισορροπίες.

Παράλληλα, οι φορείς της κοινωνικοποίησης θα πρέπει να ζυμώνουν τη νέα γενιά στη λογοτεχνία, στην ποίηση, στη σωστά ομιλούμενη ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό. Πρέπει να κάνουν γνωστή την αξία της σωστής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου που συμβάλλει τόσο πολύ στην εξισορρόπηση του ανθρώπου, αλλά και να επιδείξουν όχι μόνο προ-

γράμματα σωστού τρόπου διάθεσής του, αλλά και διεξόδους από την ανία, μέσω αυτού.

Θα πρέπει, εν τέλει, να γίνουν γνώστες του ρητού «είναι προτιμότερο να ανάψεις ένα κερί παρά να περιμένεις στο σκοτάδι», τονίζοντας την αξία της δράσης έναντι της συνήθους αδράνειας.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Χριστίνα Γκεβρέκη έχει το λόγο.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΚΕΒΡΕΚΗ (Νομός Πιερίας): Κατάγομαι από τη Βόρεια Ελλάδα. Ασχολούμαι με τον αθλητισμό και θα αναφερθώ σε ένα συγκεκριμένο θέμα που προκάλεσε ποικιλία αντιδράσεων στον τόπο καταγωγής μου. Αναφέρομαι στο πολύκροτο λεξικό του κ. Μπαμπινιώτη. Όπως είναι γνωστό, από τη στιγμή της εμφάνισής του προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις, κυρίως από τη μεριά των αθλητικών παραγόντων της Θεσσαλονίκης. Άλλοι δικαιολόγησαν αυτές τις αντιδράσεις και άλλοι όχι. Ιδιαίτερα ξεσηκώθηκαν οι παράγοντες, οι φίλαθλοι και οι παίκτες της ομάδας του Π.Α.Ο.Κ. Ο κ. Μπαμπινιώτης στο λήμμα «Βούλγαρος» πρόσθεσε την ερμηνεία «παίκτης ή οπαδός ομάδας της Θεσσαλονίκης, ιδίως του Π.Α.Ο.Κ.». Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να ξεκινήσει ένας αγώνας μηνύσεων και καταγγελιών και από τις δύο μεριές.

Εγώ, απαλλαγμένη, θέλω να πιστεύω, από συλλογικές προτιμήσεις και προκαταλήψεις, θα εκφέρω την άποψή μου επί του θέματος. Σκοπός ενός άριστου λεξικού είναι να καταγράφει και να ερμηνεύει κάθε λέξη. Εάν αυτή η λέξη ακούγεται σε γήπεδα της Αττικής ή αλλού, τότε και αυτή πρέπει να καταγραφεί, εάν ο συγγραφέας θέλει να δημιουργήσει ένα πλήρες λεξικό.

Δηλαδή, με λίγα λόγια, έγινε πολύς ντόρος για το τίποτε; Όχι. Η αθλητική Βόρεια Ελλάδα πάντα βρίσκεται στο στόχαστρο υβριστικών συνθημάτων από τους φιλάθλους του Λεκανοπεδίου και αυτή η ερμηνεία «έκανε το ποτήρι να ξεχυλίσει». Ο κ. Μπαμπινιώτης είναι ένας εξέχων γλωσσολόγος και δεν θέλω ούτε μία στιγμή να πιστέψω ότι αυτή η προσθήκη έγινε εσκεμμένα και με άλλους σκοπούς. Προτείνω, λοιπόν, στη δεύτερη έκδοσή του να αφαιρεθεί η δεύτερη ερμηνεία της λέξης «Βούλγαρος» ή να προστεθεί κάποιο σχόλιο, στο οποίο θα τονίζεται η ανάγκη μη χρησιμοποίησης της λέξης.

Δεν θέλω να μείνω στο λεξικό. Το θέμα δεν είναι το α ή β λεξικό, αλλά το τι γίνεται παραπέρα. Τι γίνεται για να εξαλειφθούν τέτοια συνθήματα από αθλητικούς χώρους. Είναι ανάγκη να βρεθεί αμέσως λύση. Αποφεύγω να σκεφθώ τι θα συμβεί, εάν επικρατήσει αυτό που λένε ορισμένοι στενόμυαλοι, ότι δηλαδή «από τη Λαμία και επάνω, όλοι είναι Βούλγαροι». Οι συνέπειες ξεκινούν από ένα απλό μοϋκοτάζ προϊόντων και μπορούν να φθάσουν μέχρι εμφύλια διαταραχή. Ας γίνει συνείδηση σε όλους μας ότι ζούμε στην ίδια χώρα και ας μην αφήνουν κάποια ανόητα συνθήματα ορισμένων επιτήδειων να μας χωρίζουν.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Η Ευαγγελία Μοσχολίου έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ (Β' Αθήνας): Καθώς το Κοινοβούλιο αποτελεί τη βάση της Δημοκρατίας, τα οράματα των εφήβων πρέπει να εισέλθουν σ' αυτό. Όχι σαν αντίδραση στους μεγάλους «που φταίνε για όλα», αλλά σαν πρόταση ζωής για το μέλλον, που ούτως ή άλλως ανήκει στους νέους, αλλά και για το παρόν.

Η λήψη αποφάσεων δεν καθορίζεται μόνο από την πείρα, αλλά και από τον ενθουσιασμό, που χαρακτηρίζει τη νεολαία. Σκοπό δεν έχει την αντίδραση για την αντίδραση, αλλά την αντίδραση για τη δράση.

Η Ελλάδα είναι η χώρα που γέννησε τη Δημοκρατία και ελπίζω, πως θα εξακολουθεί να προβάλλει τους δημοκρατικούς της θεσμούς. Ως χώρα, που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αναγνωρίζει την ελευθερία του λόγου.

Ενα θέμα που θα ήθελα να αναφέρω είναι ο πολιτισμός μας. Πραγματικά θλίβομαι γιατί η κληρονομιά, που μας έχουν αφήσει οι προγενέστεροι στις Τέχνες και τα Γράμματα, είναι τόσο βαριά, που είναι αδιανόητο να μην χρησιμοποιούμε τίποτα, να τα αφήνουμε όλα εκτεθειμένα στη φθορά του χρόνου και να μην προοδεύουμε στο δρόμο που μας χάραξαν οι πρόγονοί μας. Θλίβομαι ακόμη περισσότερο, γιατί νιώθω ότι οι Έλληνες στον πολιτισμό και την τέχνη είναι αναντικατάστατοι και αξεπέραστοι.

Έχουμε παραμελήσει τελείως τη μουσική. Παραδείγματος χάριν, σε ένα μουσικό Λύκειο που πηγαίνω εγώ, και είναι ένα από τα καλά σχολεία, κάνουμε μάθημα μουσικής στο προαύλιο, κάτω από τα υπόστεγα, ακόμα και μέσα στις τουαλέτες.

Έχουμε αμελήσει τελείως τη ζωγραφική και τον πολιτισμό μας. Μας έχουν πάρει τα αγάλματά μας οι ξένες χώρες και δυστυχώς, πιστεύω πως η αντίδραση δεν είναι αυτή που αρμόζει. Έχουμε και την υπόθεση των μαρμάρων του Παρθενώνα που εκκρεμεί εδώ και χρόνια. Πήραν τον πολιτισμό μέσα από το φυσικό του περιβάλλον, μεταφέροντάς τον σε άλλο εντελώς άσχετο. Κάθε τι αναδεικνύεται και αρμόζει μόνο στον τόπο του. Αλλιώς η αξία του αλλοιώνεται. Θέλω να πιστεύω ότι η χώρα μας έχει τη διάθεση να αναγεννηθεί, γιατί κατέχουμε και το πνεύμα και τις ικανότητες, ώστε να καταλάβει τη θέση που της αρμόζει στο διεθνές προσκήνιο. Χρειάζεται δουλειά, καλή θέληση και υπομονή, ώστε να μπορέσουμε να γίνουμε ακόμη πιο περήφανοι για την Ελλάδα μας.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):

Θέλω να συμπληρώσω ότι, όταν η πείρα και ο ενθουσιασμός των νέων παντρεύονται, τότε τα πράγματα πάνε πολύ καλά και γρήγορα. Έχετε δίκιο για τα πράγματα που τονίσατε και, ασφαλώς, να μην ξεχνάμε ότι στο λόγο, στη φιλοσοφία, στην επιστήμη και στην τέχνη βάλουμε τα θεμέλια, και ασφαλώς πάνω σε αυτά τα θεμέλια κτίζεται και ο σημερινός τεχνικός πολιτισμός. Το θέμα είναι να μην μείνουμε εμείς πίσω.

Η Δέσποινα Βερυκόκου έχει το λόγο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΕΡΥΚΟΚΟΥ (Νομός Κυκλάδων): Με δεδομένο το δυναμικό χαρακτήρα των κοινωνικών ανακατατάξεων που συμβαίνουν διεθνώς στην δεκαετία που διανύουμε και την πορεία ανασυγκρότησης, γίνεται πολύς λόγος τελευταία για την ανάγκη ριζικών αλλαγών στην Παιδεία. Νέοι νόμοι εκκολάπτονται, καινούργια συστήματα κυοφορούνται, φωτισμένοι ταγοί, για να συγκροτήσουν επιτροπές, αναζητούνται. Όμως, παρά τις μεγάλες προσπάθειες και τους εξοντωτικούς αγώνες, για να έρθει το καλύτερο, εκείνο φαίνεται να αργεί στο ραντεβού του.

Το γενικό αυτό μεταρρυθμιστικό κλίμα που επικρατεί έχει ως απώτερο στόχο την ικανοποίηση του αιτήματος για διεύρυνση της πανεπιστημιακής παιδείας, με την αύξηση του αριθμού των εισακτέων και τη δημιουργία ελεύθερων κύκλων σπουδών. Ο στρατηγικός στόχος της διεύρυνσης των δυνατοτήτων πρόσβασης στα ανώτατα και τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορεί να αντιμετωπίσει τις αρνητικές για την οικονομία συνέπειες της φοιτητικής μετανάστευσης, καθώς και την ανεξέλεγκτη και αμφίβολης ποιότητας τριτοβάθμια ιδιωτική παραπαιδεία.

Αναγκαία συνθήκη, λοιπόν, για το άνοιγμα του Πανεπιστημίου είναι αφ' ενός η αναβάθμιση του Λυκείου και αφ' ετέρου η μεταρρύθμιση του ίδιου του Πανεπιστημίου. Πρωταρχική προϋπόθεση μεταρρύθμισης προβάλλεται η ανάδειξη του ως βασικού θεσμού, που εξασφαλίζει την καθολικότητα και τη συστηματικότητα της γνώσης, την ελευθερία της διδασκαλίας και της έρευνας και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, διατηρώντας έτσι τη φυσιογνωμία του ως πνευματικού ιδρύματος στους κόλπους του οποίου παράγεται η γνώση με τρόπο κριτικό. Παράλληλα, πρέπει να προωθηθεί μια ριζική αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών με τη συμπλήρωση και τον εκσυγχρονισμό τους, με τη βελτίωση της ποιότητας της επιστημονικής εκπαίδευσης, των όρων έρευνας και των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Το σημαντικότερο, όμως, είναι η αναζήτηση του ομφάλιου λώρου, με τον καταμερισμό της εργασίας, δηλαδή, του συσχετισμού της παρεχόμενης εκπαίδευσης με τις πραγματικές συνθήκες της ελληνικής οικονομίας, ώστε να έχει αντίκρισμα στις αντικειμενικές δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης. Τέλος, απαραίτητη προϋπόθεση της αναβάθμισης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων είναι η ουσιαστική αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησής τους, χωρίς την οποία η μεταρρύθμιση θα μείνει κενό γράμμα. Ας μην ξεχνάμε ότι ο αιώνας μας θέλει την παιδεία δικαίωμα και χρέος του καθενός. Κάθε λοιπόν ευνομούμενη πολιτεία θέλει να διασφαλίζει σε όλα τα μέλη της ίσους όρους, γιατί οποιαδήποτε διάκριση και ανισότητα καθιστά διάτρητη τη θεμελιώδη αρχή της ισότητας των ανθρώπων. Έτσι η πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελεί αδιαπραγμάτευτο δημόσιο αγαθό, που προσφέρεται σύμφωνα με το Σύνταγμα δωρεάν, ώστε η πρόσβαση σ' αυτή να τελεί-

ται χωρίς αποκλεισμούς. Θεωρώντας, λοιπόν, ότι η γνώση, η οποία παράγεται μέσα στο Πανεπιστήμιο, έχει χαρακτηριστικά δημόσιου αγαθού, συμπεραίνουμε ότι κάθε φοιτητής δεν είναι καταναλωτής μιας εκπαιδευτικής υπηρεσίας και, συνεπώς, δεν πρέπει να πληρώνει δίδακτρα. Άλλωστε, τη διεύρυνση της πανεπιστημιακής μόρφωσης την επιζητεί η ίδια η κοινωνία, γι' αυτό και τη χρηματοδοτεί μέσω της γενικής φορολογίας. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι οι κίνδυνοι που μας απειλούν είναι τεράστιοι. Πρέπει να βγούμε από την υπολειπόμενη κατάσταση και την αδράνεια και να γίνουμε ανταγωνιστικοί μέσα στη νέα παγκόσμια πραγματικότητα, που ταχύτατα ανατέλει. Πρέπει να κερδίσουμε τη μάχη της προσαρμογής μας στις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Να κερδίσουμε τη μάχη των νέων τεχνολογιών, και αυτό δεν μπορεί να γίνει με ημίμετρα. Μόνο μια φωτισμένη εκπαίδευση θα μπορέσει να δώσει στην αυριανή ανθρωπότητα τη δύναμη και την επιδεξιότητα να αντιμετωπίσει χωρίς μεγάλες απώλειες τις προόδους μιας τεχνικής που προχωρεί με βήματα γίγαντα. Και αυτή η εκπαίδευση αποτελεί το κλειδί για μια αναπτυξιακή στρατηγική διεξόδου προς ένα καλύτερο μέλλον. Ο αγώνας για την ανόρθωση της ελληνικής παιδείας πρέπει να κερδηθεί από εμάς τους ίδιους, εδώ και τώρα, με βάση τα μακροχρόνια συμφέροντα επιβίωσης του λαού μας. Τα σταυρωμένα χέρια είναι μια λύση. Για τη στράτευση και στο έπακρον εκμετάλλευση των ιδίων μας δυνάμεων είναι η άλλη πρόταση.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Άγγελος Ασιωίτης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΣΣΙΩΤΗΣ (Λευκωσία): Κύριε Πρόεδρε, φίλοι εφήβοι βουλευτές, σήμερα δεν θα σας απασχολήσω με σχολεία, τεχνικές υποδομές, βιβλία και καθηγητές, γιατί πιστεύω ότι οι συνάδελφοί μου τόσο φέτος όσο και τα δύο περασμένα χρόνια έχουν αναλύσει σε βάθος τα θέματα αυτά και έχουν προτείνει πολλές και ενδιαφέρουσες ιδέες και επιστημονικές.

Εγώ, θα αναφερθώ στην πολιτιστική μας κληρονομιά. Αλλά προσέξτε: σε μια πολιτιστική κληρονομιά που αργοπεθαίνει και χάνεται. Είμαι πεπεισμένος ότι είστε όλοι γνώστες του προβλήματος με τα Μάρμαρα του Παρθενώνα. Μια υποσημείωση εδώ. Δεν υπάρχουν Ελγίνεια Μάρμαρα, υπάρχουν τα Μάρμαρα του Παρθενώνα. Εγώ δεν ξέρω Ελγίνεια Μάρμαρα. Τα Μάρμαρα είναι ελληνικά. Δεν είναι του Έλγιν.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σωστή η παρατήρηση.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΣΣΙΩΤΗΣ (Λευκωσία): Η διεκδίκηση αυτών των ανεκτίμητων θησαυρών, που άρχισε με προσωπικές προσπάθειες της αείμνηστης Μελίνας και συνεχίζεται μέχρι σήμερα από αρμόδιους φορείς και άτομα, είναι ένα θέμα για το οποίο σίγουρα όλοι κάτι έχουμε ακούσει και γνωρίζει. Αυτό, όμως, που οι περισσότεροι αγνοούμε, είναι ένα παράλληλο, αλλά πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει το νησί μου, η Κύπρος. Όπως γνωρίζετε, από την Κύπρο πέρασαν

πλήθος κατακτητών και καθένας άφησε τα σημάδια του πολιτισμού του: τείχη, τεμένη, ιερούς ναούς, αγάλματα, αναθήματα από κάθε εποχή και από κάθε λαό. Γιατί, όπως ξέρετε, και εμείς είχαμε την τύχη να γνωρίσουμε τους ευγενείς Άγγλους και την αγάπη τους για την κλασική τέχνη. Αυτοί, εκμεταλλευόμενοι πλήρως την απόλυτη εξουσία που τους παρείχαν τα όπλα τους, σήκωσαν κυριολεκτικά οποιοδήποτε μνημείο τους άρεσε και το μετέφεραν στη Μ. Βρετανία για να συνεχίσουν, φυσικά μετά το 1974 και οι Τούρκοι, εξυπηρετώντας έτσι ένα διπλό σκοπό. Πρώτον, την οικονομική τους ενίσχυση, γιατί τα έργα τέχνης κοστολογούνται με αστρονομικά ποσά, και δεύτερον, την οριστική και αμετάκλητη εξαφάνιση του ελληνοχριστιανικού χαρακτήρα του νησιού. Και εδώ έγκειται κατά τη γνώμη μου η σοβαρότητα του θέματος. Γι' αυτούς τους λόγους είναι απαραίτητη η επείγουσα και αποτελεσματική κοινή δράση από μέρους του ελληνικού και του κυπριακού κράτους.

Οι δικές μου προτάσεις, που ελπίζω να μη μείνουν σ' αυτό εδώ το χαρτί, είναι οι εξής: Προτείνω, αυτή εδώ η Βουλή των Εφήβων και στη συνέχεια η Ελληνική Κυπριακή Βουλή να εγκρίνει ψήφισμα, με το οποίο να καταδικάζονται οι οποιοδήποτε αρχαιοκάπηλοι και έμποροι έργων τέχνης, με συγκεκριμένη αναφορά στο καθεστώς Ντενκτάς, το οποίο να σταλεί στην Ουνέσκο. Προτείνω συνεργασία των ελληνικών και κυπριακών αρμόδιων αρχών, έτσι ώστε να καλυφθούν τα οποιαδήποτε κενά της κυπριακής νομοθεσίας περί του θέματος. Να ψηφιστούν, δηλαδή, αυστηρότεροι και πιο αποτελεσματικοί νόμοι. Προτείνω να εκμεταλλευτούμε επιτέλους τον ξένο παράγοντα στις διεκδικήσεις μας. Ενδεικτικά αναφέρω ότι μία ομάδα Βρετανών βουλευτών έχουν ταχθεί στο πλευρό της Ελλάδας για επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Αυτό και με επίσημα διαβήματα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέτρο πίεσης προς τις κυβερνήσεις που κατέχουν αρχαία κειμήλια. Προτείνω συνεργασία μεταξύ ελληνικής, κυπριακής αστυνομίας και Ιντερπόλ για την εξάρθρωση των καλά οργανωμένων δικτύων εμπορίου αρχαιοτήτων, που δρουν κυρίως στην Ευρώπη από Τούρκους και Τουρκοκυπρίους. Τέλος, προτείνω να διαφωτίσουμε όλες τις ξένες κυβερνήσεις και λαούς περί του θέματος, έτσι ώστε να εκθέσουμε διεθνώς το ψευδοκράτος του Ντενκτάς, το οποίο θα δεχθεί ακόμη και πολιτικές πιέσεις από το διεθνή παράγοντα.

Θέλω να τονίσω πόσο σημαντικός είναι αυτός ο αγώνας για την προστασία της κυπριακής πολιτισμικής κληρονομιάς και πόσο βαρύ είναι το χρέος μας. Γιατί μόνον εάν διατηρήσουμε τον ελληνικό και χριστιανικό χαρακτήρα του νησιού, θα μπορέσουμε να διεκδικήσουμε ξανά το υπέρτατο αγαθό, το μεγάλο σκοπό, την ελευθερία του τόπου μας, της Κύπρου μας. Ευχαριστώ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Άγγελε, ειλικρινά θέλω να σε ευχαριστήσω και να σε παρακαλέσω τις προτάσεις σου να τις καταθέσεις γραπτά στο

Προεδρείο, αύριο το πρωί, για να αποτελέσουν ψήφισμα αύριο το μεσημέρι, όταν θα ολοκληρώσουμε τις προτάσεις μας για την Ολομέλεια.

Το λόγο έχει η Ευαγγελία Σουλτάνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΟΥΛΤΑΝΗ (Β' Αθήνας): Αγαπητοί φίλοι και φίλες, δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι κατά την τρίτη σύγκληση της Βουλής των Εφήβων η μέγιστη πλειονότητα των μαθητών αναφέρθηκε σε ζητήματα και προτάσεις που είναι αρμοδιότητα της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων. Μήπως θα έπρεπε το γεγονός αυτό να προβληματίσει έστω και λίγο τους αρμόδιους περί των εκπαιδευτικών ζητημάτων;

Η εκπαίδευση είναι ένα θέμα, που αφορά άμεσα εμάς τους μαθητές όλων των ηλικιών, αφού η σημερινή νεολαία θα στελεχωσει αύριο την κοινωνία. Πώς είναι δυνατόν, λοιπόν, εάν σήμερα έχουμε ελλιπή παιδεία, η αυριανή κοινωνία να είναι πλήρης, σταθερή και γερή; Για μια σωστή κοινωνία, απαιτείται σωστή παιδεία, εκπαίδευση και αγωγή. Μας παρέχονται όλα αυτά;

Όχι. Το γιατί είναι κατανοητό απ' όλους. Ένας μαθητής που ξέρει από τα 15 του χρόνια, πως για να περάσει στο Πανεπιστήμιο, πρέπει να αποστηθίσει πάρα πολλές σελίδες, πώς είναι δυνατόν να ενδιαφερθεί να μάθει κάτι πάρα πάνω;

Το σχολείο έχει μετατραπεί σε προθάλαμο Πανεπιστημίου και το γεγονός ότι οι υποψήφιοι είναι πολλοί και οι θέσεις λίγες, οδηγεί τους μαθητές σε στείρα αποστήθιση, χωρίς ενδιαφέρον για την πραγματική και ολοκληρωμένη μόρφωση.

Δεν δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή, να σκεφθεί, να προβληματιστεί, να κρίνει. Δεν καλλιεργεί τη σκέψη και το κριτικό του πνεύμα, παρά μόνο τις απομνημονευτικές του δυνατότητες. Ο περιορισμός αυτός στην απομνημόνευση κειμένων και η αδιαφορία για την ουσιαστική μόρφωση, νεκρώνει την κριτική σκέψη, τη φαντασία του ανθρώπου. Συνεπώς, είναι σαν να του αφαιρείται η ελευθερία. Η αφαίρεση της ελευθερίας σημαίνει μη δημοκρατικό καθεστώς. Στη χώρα μας έχουμε δημοκρατικό πολίτευμα. Έχουμε, όμως, και εκπαιδευτικό σύστημα που δεν συμβαδίζει μ' αυτό. Τι από τα δύο θα επικρατήσει τελικά;

Στόχος της παιδείας δεν είναι να μας κάνει όλους ψευδοευφυείς ανθρώπους για να μπούμε σ' ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα και να βγούμε επιστήμονες με ένα χαρτί στο χέρι. Σκοπός της είναι να προσφέρει στον άνθρωπο τις κατάλληλες γνώσεις, τα κατάλληλα ερεθίσματα, από τα νεανικά του χρόνια ακόμα και να τον οδηγήσει στην αυτογνωσία. Δυστυχώς, το παρόν εκπαιδευτικό σύστημα δεν παρέχει αυτή τη δυνατότητα. Όλοι οι μαθητές, οι οποίοι αποφασίζουν να προχωρήσουν στη λυκειακή φοίτηση, όλοι μαζί οδηγούνται, χωρίς να έχουν άλλη επιλογή, στις πανελλήνιες εξετάσεις για να εισαχθούν σε κάποιο Ανώτερο ή Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.

Δεν έχουν, όμως, όλοι αυτήν τη δυνατότητα. Δεν μπορούν όλοι να γίνουν γιατροί, δικηγόροι, αρχιτέκτονες. Ο καθένας έχει ιδιαίτερες κλίσεις, και ενδιαφέροντα. Και, δυστυχώς, με το παρόν εκπαιδευτικό σύστημα, δεν παρέχονται οι δυνατότητες να αναπτυχθούν οι κλίσεις αυτές. Υπεύθυνοι γι' αυτό είναι η ελλιπής επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Δυστυχώς, είναι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που δεν είναι σε θέση να προσφέρουν ολοκληρωμένες γνώσεις στους μαθητές, είτε γιατί δεν έχουν τη μεταδοτικότητα που απαιτείται είτε γιατί δεν γνωρίζουν σε βάθος το αντικείμενό τους, επομένως, περιορίζονται στη στείρα ανάγνωση του βιβλίου. Μπορεί ακόμη να μη διαθέτουν την προσωπικότητα, ώστε να κερδίσουν την εμπιστοσύνη και την προσοχή των μαθητών.

Πέρα από την ελλιπή κατάρτιση των καθηγητών, αξίζει να σημειωθεί και η ακατάλληλη και ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή. Ένα κτήριο με μερικές αίθουσες, παίρνει το όνομα σχολείο. Αυτά τα κτίσματα, τα περισσότερα από τα οποία είναι κτισμένα προ δεκαετιών, φιλοξενούν μαθητές για τη διεξαγωγή καθημερινού προγράμματος.

Άμεσο παράδειγμα είναι το σχολείο μου, το Α' Λύκειο της Αγίας Παρασκευής. Κτισμένο τη δεκαετία του '60, μόλις φέτος αποφάσισε ο Ο.Σ.Κ. ότι ήρθε, επιτέλους, ο καιρός για τη συντήρησή του, αφού πλέον, κατά το τελευταίο διάστημα ήταν αδύνατον να γίνει μάθημα. Κάθε φορά που έβρεχε, η στέγη έσταζε και οι πόρτες άνοιγαν αυτόματα με κάθε φύσημα του αέρα.

Τέλος, είναι απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός των σπουδών με την αναγκαία και επιτακτική ανανέωση των σχολικών εγχειριδίων, αφού πολλά απ' αυτά είναι γραμμένα στην περίοδο της δικτατορίας ή ακόμα παλιότερα.

Συνοπτικά, πρέπει να σημειώσουμε ότι σχολικά κτήρια δεν σημαίνει εκπαιδευτικό σύστημα. Βιβλία δεν σημαίνει εκπαιδευτικό σύστημα. Καθηγητές, μόνο έτσι για να υπάρχουν, δεν σημαίνει εκπαιδευτικό σύστημα. Η συνισταμένη όλων αυτών και η καλή λειτουργία τους είναι το εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι Έλληνες από την αρχαιότητα ακόμα, είχαν κατανοήσει την αξία της παιδείας και τη μεγάλη προσφορά της τόσο στο πνεύμα του ανθρώπου όσο και στην κοινωνία που ζούσαν.

Είναι, λοιπόν, λυπηρό ότι με το πέρασμα των αιώνων έχουμε καταλήξει να βρισκόμαστε στην «ουρά» του ευρωπαϊκού πολιτισμού, όσον αφορά στα θέματα της παιδείας. Ίσως θα έπρεπε αυτό να απασχολήσει τους υπεύθυνους και να ακούσουν πρώτα - πρώτα εμάς που είμαστε άμεσοι αποδέκτες όλων των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων.

Σας ευχαριστώ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Και εγώ θα ήθελα να σ' ευχαριστήσω γιατί, τόσο εσύ όσο και η συνάδελφος, η κυρία Τέλλου από τη Γερμανία, θίξατε το

θέμα των υποδομών και κατά συνέπεια των περισσότερων πόρων που θα πρέπει να δοθούν στην παιδεία. Είναι ένα καθολικό αίτημα αυτό.

Ο Βασίλης Κουκουλάκης έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΚΟΥΛΑΚΗΣ (Υπόλοιπο Αττικής): Πρώτα απ' όλα, θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά και την ειλικρινή ευτυχία μου για το ότι βρίσκομαι σ' αυτόν εδώ τον χώρο, μ' αυτόν το συγκεκριμένο κόσμο. Έχω την πεποίθηση ότι αυτές τις μέρες χτυπά στη Βουλή των Ελλήνων, δια μέσου των Εφήβων Βουλευτών, η καρδιά όλης της Ελλάδας. Νοιώθω πως φουντώνει, αυτές τις μέρες, η άβυσσος φλόγα της νέας ελληνικής γενιάς.

Πέρα απ' αυτά, όμως, συνεχίζοντας στο ίδιο μοτίβο με τους δύο πρώτους ομιλητές, θα ήθελα να σας αναπτύξω τις θέσεις μου για το «ξεχασμένο μισό» του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, που είναι σαφώς το δεύτερο. Αφορμή δεν στάθηκε άλλο γεγονός, παρά διάφορα άρθρα σε εγχώρια και διεθνή έντυπα, που μιλούσαν για την άνθιση διαφόρων σατανικών, παγανιστικών, αιρετικών θρησκειών. Με πρόφαση την αναγέννηση των ανατολικών, βουδιστικών, γκουρούιστικών θρησκευμάτων στο δυτικό κόσμο, κυρίως, έχουν ξεφυτρώσει χιλιάδες αιρέσεις, των οποίων τα μέλη αριθμούν αρκετά εκατομμύρια παγκοσμίως. Ουδέν μεμπτόν μέχρι τώρα. Και λόγο δεν θα έκανα –ούτως ή άλλως ανεπιθρησκία έχουμε– αν αυτές οι οργανώσεις με τις ενέργειές τους, δηλαδή ψυχολογική πίεση, απομίμηση τεράστιων χρηματικών ποσών, πλήση εγκεφάλου, δεν οδηγούσαν συνανθρώπους στη συναισθηματική και οικονομική καταρράκωση και, δυστυχώς, ακόμη και στο θάνατο.

Και το εύλογο ερώτημα που γεννάται είναι, γιατί ο κόσμος πιστεύει σ' αυτούς; Γιατί οι παραδοσιακοί φορείς, η Εκκλησία δηλαδή, ορθόδοξη και καθολική, δεν δουλεύει σωστά. Και αυτό, γιατί έχουν μετατραπεί σε κερδοφόρους οργανισμούς, οι οποίοι μάλλον ξέχασαν το ρόλο τους. Εξάλλου αυτός ο ίδιος ο Χριστός ταξίδευσε επί όνου και όχι με πολυτελή λιμουζίνα.

Γι' αυτό, λοιπόν, οι προτάσεις μου είναι οι εξής:

Πρώτον, η σύγκλιση χριστιανικής συνδιάσκεψης, όπου θα κληθούν πρώην χριστιανοί που προσχώρησαν σε άλλα δόγματα, ώστε μέσα από ουσιαστικό διάλογο, να γίνει αντιληπτό, γιατί άλλαξαν το δόγμα τους.

Να επισημοποιηθεί η περιουσία της Εκκλησίας ύστερα από ουσιαστικό έλεγχο κοσμικών ειδικών τεχνοκρατών. Στο διαδίκτυο (INTERNET), που έχει εξελιχθεί σε Μέγα Απόστολο των αποκρυφιστικών οργανώσεων, να δημιουργηθεί είδος εξελιγμένης ηλεκτρονικής νομοθεσίας, εξειδικευμένης σε αποκλειστική για το INTERNET, η οποία θα επεμβαίνει άμεσα σε περιπτώσεις προπαγάνδας.

Ειδικότερα, στα της θρησκείας πρέπει να αλλάξει η δύσκαμπτη και δυσνόητη εκκλησιαστική ρητορία. Ο ιερέας πρέπει να έχει γενική μόρφωση και όχι μόνο θεολογική. Σε

καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να επαγγελματοποιείται ο ιερέας, γιατί έχει σχεδόν καταστήσει ένας χαμηλόμισθος δημόσιος υπάλληλος. Οφείλει, επίσης, ο ίδιος ο ιερέας να βγει από τα στενά όρια της Εκκλησίας, να πάει στους χώρους της νεολαίας, ώστε να έχει ίδια γνώση όλων αυτών που κατακρίνει ή επισημαίνει στο κήρυγμά του.

Η διδασκαλία των θρησκευτικών, σαφώς, πρέπει να αλλάξει, παίρνοντας μορφή debate, όπου ένα θέμα εκκλησιαστικό εντοπίζεται και εξετάζεται από όλες τις πλευρές, επιστημονικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές. Μόνο τότε ο Χριστιανισμός θα κερδίσει ξανά την παλιά του αίγλη.

Τέλος, η άσκηση ψυχολογικής πίεσης να αναχθεί σε έγκλημα βαθμού κακουργήματος, γιατί μόνο τότε οι προσηλυτιστές θα λάβουν την αμοιβή τους για τη δράση τους.

Φυσικά, κανείς δεν θα διαφωνήσει, ότι το θέμα της θρησκείας είναι ευαίσθητο και πρέπει να διευθετηθεί με λεπτούς χειρισμούς. Κάθε ώρα και στιγμή, όμως, που όλοι αδιαφορούμε και ελπίζουμε, ότι εμείς θα φανούμε ισχυροί, οι σατανικοί μηχανισμοί των αιρέσεων ενεργούν αταμάτητα εναντίον όλων των θεσμών της κοινωνίας, δημιουργώντας φανατικούς οπαδούς. Εδώ, ταιριάζει η λαϊκή ρήση «όσα ακούς στη γειτονιά σου, καρτέρα τα και στη γωνιά σου». Εδώ έχουμε να κάνουμε με έναν εχθρό, που παρουσιάζει αναλογίες, αλλά είναι κατά πολύ χειρότερος της μάστιγας των ναρκοδικών. Είναι υποχρέωση όλων μας να ενεργοποιηθούμε, για να αποφύγουμε αυτή τη συντονισμένη επίθεση των αιρέσεων, ώστε να διατηρήσουμε ανέπαφες τις ιδέες μας και να εκπληρώσουμε χωρίς φραγμό τους στόχους και τις επιθυμίες μας «και πάντα να ονειρευόμαστε και πάντα να ονειρευόμαστε», κατά τον κύριο Σαμαράκη, αγαπητοί συνάδελφοι.

Να είστε όλοι καλά. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Λέττα Αργύρη.

ΛΕΤΤΑ ΑΡΓΥΡΗ (Β' Αθήνας): Κατ' αρχάς, θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ με τη σειρά μου όλους τους διοργανωτές, που έδωσαν την ευκαιρία στη γενιά μας να αποδείξει ότι αξίζει, ότι έχει όραμα, ότι έχει προοπτικές.

Εμείς οι νέοι σήμερα, περισσότερο απο ποτέ, δικαιούμαστε να μιλούμε ελεύθερα και δυνατά για όλα εκείνα, που χαρακτηρίζουν την εποχή μας, εποχή των έντονων αντιφάσεων, των μεγάλων μέσων και των συγκεκριμένων σκοπών. Δικαιούμαστε να ζήσουμε σε έναν καλύτερο κόσμο, γιατί η ζωή μας ανήκει. Έχουμε στις αποσκευές μας όλα τα εφόδια: αγάπη, φαντασία, αυθορμητισμό, ειλικρίνεια, όνειρα, ψυχή και, κυρίως, την ευθύνη, που ο Νίκος Καζαντζάκης φόρωσε στους ώμους μας «νέος θα πει να διορθώσεις τον κόσμο».

Κατ' αρχήν, αναφερόμενοι στο θέμα για το οποίο βρισκόμαστε εδώ, θα ήθελα να τονίσω, πως υπακούοντας στους νόμους της δεοντολογίας και της καταναλωτικής κοινωνίας οι μεγαλύτεροι έφτιαξαν μια τεχνοκρατική και όχι ανθρωποκεντρική παιδεία για μας, μια παιδεία που δεν μπορεί πλέον

να μας προσεγγίσει, ανήμπορη να παρακολουθήσει τα εξελικτικά άλματα της κοινωνίας. Μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν καλλιεργείται πλέον η κριτική σκέψη, ο προβληματισμός, παρά μόνο η ξεκομμένη στυγνή αναχρονιστική γνώση, που ζει στο ρυθμό της απομνημόνευσης. Τα πάντα έχουν μετατραπεί σε ένα συνεχή δαφνοθηρικό αγώνα, που μας εξοτώνει ψυχολογικά. Οι μαθητικές κοινότητες, μέσα από τις οποίες θα έπρεπε να προωθούνται οι συλλογικές διαδικασίες και να καλλιεργείται το δημοκρατικό ήθος, έχουν μετατραπεί σε ένα μέσο προβολής, κατοχής εξουσίας και δεν διαδραματίζουν πλέον το ρόλο, για τον οποίο έχουν προορισθεί, παρόλο το δημοκρατικό φανταχτερό περιτύλιγμα.

Επιπλέον, θα ήθελα κατηγορηματικά να δηλώσω, πως εμείς οι νέοι απογοητευόμαστε, όταν παρακολουθούμε τους καθηγητές να αναλώνονται σε εξαντλητικές απεργίες, που κωλυσιεργούν την ομαλή λειτουργία του Κράτους και της εκπαίδευσης.

Είναι απαράδεκτο, η παιδεία να γίνεται πεδίο προώθησης και εξυπηρέτησης συμφερόντων και όχι πεδίο αντιπαράθεσης ιδεών. Είναι απαράδεκτοι οι νέοι, κυρίως της Α' Λυκείου, να μην ξέρουν το που βαδίζουν. Είναι απαράδεκτο οι εκπαιδευτικοί να αντιτάσσουν τις γνώμες τους, τις απόψεις τους, απέναντι στα γκλομπς των αστυνομικών. Είναι απαράδεκτο οι πολιτικοί να μη δείχνουν ευαισθησία στο ζήτημα της παιδείας και να την αντιμετωπίζουν με ψυχρή λογική και όχι με πάθος, φροντίδα, ψυχή και έρωτα, όπως της αρμόζει.

Έτσι, λοιπόν, θέλουμε ένα δημόσιο σχολείο ίσων ευκαιριών, που να καλλιεργεί τη συλλογικότητα, χωρίς να καταστρατηγεί την ατομικότητα ή να ισοπεδώνει τις ιδιαιτερότητες, αλλά να τις εντάσσει με τον κατάλληλο τρόπο στο σύνολο. Να προωθεί και να προβάλλει το διάλογο, τη συμμετοχή σε κάθε δραστηριότητα, τις δημοκρατικές διαδικασίες, με παραπέρα ενίσχυση και σωστή λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. Θέλουμε ένα σχολείο ανοικτό στην κοινωνία, ευαισθητοποιημένο στα τοπικά και γενικά προβλήματα. Ένα σχολείο που θα δημιουργεί ελεύθερες προσωπικότητες, προβληματισμένους ανθρώπους, που θα στέκονται με κριτική, αυτοκριτική διάθεση. Ένα σχολείο που θα εμπνέει, θα αμφισβητεί, θα γκρεμίζει και θα κτίζει. Γιατί η Παιδεία βρίσκεται σε διαρκή σχέση αλληλεξάρτησης με τη δημοκρατία και μόνο με δυνατά θεμέλια θα μπορούσαμε να φτιάξουμε μια Ελλάδα δυνατή, μια Ελλάδα που να θυμίζει το παλιό μεγαλείο, μια Ελλάδα για τους νέους, μια Ελλάδα για τους Έλληνες.

Σας ευχαριστώ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Ιωάννα Θεοδωροπούλου.

ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ (Β' Αθήνας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα αναφερθώ στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Η κατάκτηση της κοινωνικής, πνευματικής και ηθικής ολοκλήρωσης του ανθρώπου που επιτυγχάνεται μέσω της Παι-

δείας, αποτελεί αναλλοίωτο δικαίωμα, ιδιαίτερα κάθε νέου. Στην Ελλάδα εφαρμόζεται η 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, το τριώνιο Λύκειο και ένα σύστημα εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, οι γνωστές γενικές εξετάσεις, από το 1981.

Η εκπαίδευση οφείλει να προετοιμάσει τους πολίτες της, ώστε να είναι ικανοί να αντιμετωπίζουν κάθε πρόκληση και ανταγωνισμό, να αξιοποιούν τη δυνατότητα πρόσβασης στα ευρωπαϊκά και διεθνή δρώμενα, και να είναι σε θέση να επιβιώνουν και να διακρίνονται μέσα στο διεθνή χώρο, όπως αυτός διαμορφώνεται σήμερα.

Ειδικότερα, το πρόβλημα επικεντρώνεται στο Λύκειο και στο ρόλο που παίζει αυτό για την ομαλή ένταξη του νέου στην κοινωνία και την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έτσι, αντί τα Λύκεια να αποτελούν αυτοδύναμο κύκλο σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έχουν μετατραπεί σε προπαρασκευαστικά κέντρα για την είσοδο των μαθητών στα Α.Ε.Ι.

Η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος είναι ένα θέμα που συζητείται εδώ και χρόνια. Εντός, λοιπόν, του Ακαδημαϊκού Έτους 1997-1998, σύμφωνα με πολιτική επιλογή της Κυβέρνησης, θεσμοθετήθηκε η εφαρμογή του νέου εκπαιδευτικού συστήματος (ν. 2525/97), που καθιερώνει τη δημιουργία του ενιαίου Λυκείου, σύμφωνα με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, τα οποία θα απορροφήσουν σταδιακά όλους τους τύπους των Λυκείων, που λειτουργούν μέχρι σήμερα. Ο νέος τύπος Λυκείου λειτουργεί από το Σεπτέμβριο του 1997, με την εισαγωγή κοινού προγράμματος στην πρώτη τάξη και ολοκληρώνεται τον Ιούνιο του 2000.

Σκοπός του ενιαίου Λυκείου είναι να παρέχει γενική παιδεία υψηλού επιπέδου και να βοηθάει τους μαθητές στην προώθηση της ικανότητάς τους, παίρνοντας πρωτοβουλίες στην ενίσχυση της επινοητικότητάς τους και στην άσκηση κριτικής και αφηρημένης σκέψης.

Ακόμη, σκοπός του ενιαίου Λυκείου είναι να προσφέρει απαραίτητες γνώσεις και να εξασφαλίζει όλα τα εφόδια που απαιτούνται για τη συνέχιση των σπουδών στην επόμενη βαθμίδα. Να παρέχει στους μαθητές δεξιότητες, που θα τους επιτρέπουν μετά την έξοδό τους από το Λύκειο, να έχουν πρόσβαση με κάποια εξειδίκευση ή κατάρτιση στη σύγχρονη αγορά εργασίας.

Η εφαρμογή και λειτουργία του ενιαίου Λυκείου στοχεύει στην απαγκίστρωση του Λυκείου από το θεσμό των γενικών εξετάσεων. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση παύει με αυτόν τον τρόπο να αποτελεί προθάλαμο της τριτοβάθμιας. Στόχος δεν είναι πλέον αποκλειστικά η επαγγελματική αποκατάσταση των νέων, αλλά παράλληλα η κατάκτηση ενός υψηλού επιπέδου παιδείας και εσωτερικής καλλιέργειας. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν θα αποτελούν πλέον χώρους εμπορευματοποίησης της γνώσης ούτε θα παράγουν κατόχους πτυχίων, χωρίς κανένα άλλο αντίκρισμα. Παράλληλα,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

παρέχεται στους νέους η δυνατότητα πολλών εναλλακτικών λύσεων για το μέλλον τους, αποκτώντας μεγαλύτερη ευελιξία.

Παρά το γεγονός, όμως, ότι το νέο αυτό σύστημα ανοίγει πολλούς νέους ορίζοντες στον τομέα της Παιδείας, ταυτόχρονα εμπεριέχονται σε αυτό μερικά τρωτά σημεία ή καλύτερα ορισμένα σημεία, στα οποία δεν ξεκαθαρίζεται και δεν διευκρινίζεται ο τρόπος εισαγωγής στα Πανεπιστήμια και στις Ανώτατες Σχολές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, δηλώνεται πως δημιουργούνται προϋποθέσεις αύξησης του αριθμού των εισακτέων στα ΑΕΙ και ΤΕΙ το 2000, με στόχο η προσφορά θέσεων να υπερκαλύπτει τον αριθμό αποφοίτων του Λυκείου, που θα επιθυμεί τη συνέχιση των σπουδών του στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Επίσης, αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι το 2000 αναμένεται ότι η προσφορά θέσεων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση θα υπερκαλύπτει τη ζήτηση. Αναμένεται, όμως, τίποτα δεν είναι σίγουρο ούτε ξεκαθαρίζεται με ποιο τρόπο οι θέσεις όχι απλά θα είναι ανάλογες του αριθμού των αποφοίτων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά θα τον υπερκαλύπτουν ακόμη. Και τι θα γίνει στην περίπτωση, κάποιων Σχολών υψηλής ζήτησης, όπως η Νομική, Ιατρική, Αρχιτεκτονική, όπου ο αριθμός των αιτήσεων για εισαγωγή θα είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αριθμό των εισακτέων σ' αυτές τις Σχολές. Ακόμη, σύμφωνα με το σύστημα αυτό τα θέματα των προαγωγικών εξετάσεων θα αντλούνται από κεντρική τράπεζα ερωτήσεων, σε Νομαρχιακό επίπεδο. Αυτό σημαίνει διαφορετικά θέματα για κάθε περιοχή, διαφορετικού βαθμού δυσκολίας και χωρίς εξασφάλιση της ισοτιμίας του τρόπου βαθμολόγησης. Βέβαια, η αντικειμενικότητα και το αδιάβλητο της βαθμολόγησης των γραπτών καταβάλλεται προσπάθεια να εξασφαλισθεί με την ανακύκλωση του προσωπικού. Δηλαδή, οι καθηγητές κάποιου Λυκείου θα διορθώνουν τα γραπτά γειτονικού Λυκείου και το αντίθετο. Ακόμη ο προφορικός βαθμός δεν πρέπει, σύμφωνα με το ενιαίο Λύκειο, να διαφέρει από το γραπτό πάνω από τρεις βαθμούς. Διαφορετικά καταργείται ή αντικαθίσταται από άλλον, μεγαλύτερο από τον γραπτό κατά τρεις μονάδες. Ένα ακόμη σημείο, που θέλω να αναφερθώ, είναι ότι δεν δίνεται στους μαθητές της Β' Λυκείου δεύτερη ευκαιρία για βελτίωση της βαθμολογίας τους. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μόνο στους μαθητές της Γ' Λυκείου. Ένα άλλο πρόβλημα που θα προκύψει με την έναρξη της σχολικής χρονιάς έχει σχέση με τη λειτουργία των Λυκείων και το εκπαιδευτικό προσωπικό. Κάποια μαθήματα

καταργούνται και επομένως θα υπάρχει περίσσειμα εκπαιδευτικών. Η ΟΛΜΕ αναφέρει ότι ο αριθμός αυτός θα είναι χιλιάδες και διερωτάται, πού και πώς θα απορροφηθούν. Δημιουργούνται νέα ενδιαφέροντα μαθήματα, αλλά τα αντίστοιχα βιβλία δεν έχουν ακόμα γραφεί. Είναι πρόβλημα εάν θα είναι έτοιμα το Σεπτέμβριο. Σε πολλά σχολεία δεν θα είναι δυνατή η δημιουργία αυτοτελών τμημάτων σε πολλά μαθήματα, λόγω του περιορισμένου αριθμού μαθητών, που θα επιλέξουν αυτά. Πώς θα αντιμετωπιστεί το φαινόμενο αυτό; Με μεταγραφές μαθητών σε άλλα σχολεία, που έχουν τμήματα με μαθήματα επιλογής τους ή με τον εξαναγκασμό τους να διαλέξουν άλλο μάθημα;

Η εκπαίδευση απαιτεί σοβαρότητα και υπευθυνότητα. Δηλαδή, απαιτείται μία ολοκληρωμένη πρόταση και όχι αποσπασματική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας αλλαγής αποτελούν τα νέα εκπαιδευτικά συστήματα των Η.Π.Α. και της Ιταλίας, που προετοιμάστηκαν για πολλά χρόνια σε πιλοτικά σχολεία, προτού γενικευτεί η εφαρμογή τους. Δεν επιτρέπεται σε μια χώρα δημοκρατική, όπως η Ελλάδα, να εφαρμόζεται ένα σύστημα που δεν έχει την έγκριση των σημαντικότερων εκπαιδευτικών φορέων, δηλαδή των καθηγητών, και ούτε έχουν ενημερωθεί γι' αυτό οι γονείς και οι μαθητές, παρά μόνο ελλειπτικά και βεβιασμένα.

Ανακεφαλαιώνοντας, θέλω να πω, πως είναι αναμφισβήτητη η ανάγκη μιας μεταρρύθμισης στα πρόθυρα του 2000. Όχι όμως με τον τρόπο που επιβάλλεται, γιατί έτσι αποδυναμώνονται οι όποιες θετικές προθέσεις και οι θετικοί στόχοι της Κυβέρνησης. Μια τέτοια μεταρρύθμιση με αντίθετο τον εκπαιδευτικό κόσμο, που θα κληθεί να επωμιστεί το βάρος της, είναι αμφίβολο αν θα πετύχει. Ευχαριστώ πολύ.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής):
Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω όλους και να σας ενημερώσω ότι αύριο θα έχουμε τη συνεδρίαση της Επιτροπής στις 9.00 π.μ. Θα μιλήσουν οι υπόλοιποι συνάδελφοι και στη συνέχεια θα θέσουμε σε ψηφοφορία τις προτάσεις.

Στη συνέχεια και περί ώρα 19.10' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Γ' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ